

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

สารนิพนธ์
ของ
อำนาง สุวรรณสอาด

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2549

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

บทคัดย่อ
ของ
อำนาจ สุวรรณสอาด

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2549

อำนาจ สุวรรณสอาด. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : ภัณฑิวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ และเปรียบเทียบความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำนวน 285 คน โดยเก็บข้อมูลได้ครบทุกฉบับ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระ มีค่าความเชื่อมั่น 0.88 และแบบทดสอบบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่น 0.83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การทดสอบรายคู่โดยวิธี LSD (The Least Significant Difference Method) และหาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพในแต่ละด้าน กับความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficient) โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation) พบว่า

1. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. องค์ประกอบของบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวของนักศึกษาโดยรวม มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับน้อยมาก ($r = -0.117$) เมื่อพิจารณาตามตัวแปรต้นพบว่า นักศึกษาที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวและด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับน้อยมาก ($r = -.164, .155$) ส่วนนักศึกษาที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระอยู่ในระดับน้อยมาก ($r = -.129$) เช่นเดียวกัน

3. การเปรียบเทียบความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ ชั้นปี อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา พบว่ามีความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านสาขาวิชาเอก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A RELATIONSHIP BETWEEN PERSONALITIES AND NEEDS FOR
SELF- EMPLOYMENT OF RATCHABURI TECHNICAL COLLEGE STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

AMNAT SUWANSA – ARD

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2006

Amnat Suwansa - ard. (2006). *A Relationship between personalities and needs for Self – Employment of Ratchaburi Technical College Students*. Master's Project , M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School , Srinakharinwirot University.

Project Advisor : Prof. Dr. Sermsak Wisalaporn.

The purposes of this study were to explore the need for self-employment of the vocational diploma students at Ratchaburi Technical College, the relationship between personality factors and self-employment need, and to compare self-employment need of the students classified by years of study, fields of study and parents' occupations.

The sample used for this research was 285 students in vocational diploma at Ratchaburi Technical College. The instrument used for collecting data was questionnaire with reliability of 0.88 and a personality test with reliability of 0.83. The data were analyzed by percentages, means, and frequency, standard deviations, t-test, one – way ANOVA, LSD and correlation coefficient.

The results obtained were as follows:

1. The need for self – employment of the students at Ratchaburi Technical College was at high level.
2. The relationship between appearance personality and self – employment need of the students in general was at very low level. ($r = -.117$) Considering the independent variable, it was found that the relation between personality as well as emotional stability and the need for self -employment of the students whose fathers did not self – employ was at very low level. ($r = -.164, .155$) and of those whose mothers did not self – employ was at very low level. ($r = -.129$)
3. When comparing the need for self – employment of the students classified by personality factors, years of study and parents' occupations, it was found that the element of self – employment was not different, but that of major subjects was significantly different at the level of .05

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

สารนิพนธ์
ของ
อำนาง สุวรรณสอาด

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงเรียบร้อยได้ด้วยดี เป็นเพราะความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ราชบัณฑิต อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการให้คำแนะนำ ติดตาม ตรวจสอบความถูกต้องทั้งหมด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ในการสอบสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์ ที่เป็นกรรมการสอบและให้ความกรุณาตรวจสอบ แนะนำ แก้ไข จนประสบผลสำเร็จ

ความรู้ทั้งหมดที่นำมาประกอบในการจัดทำสารนิพนธ์ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การอบรม สั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ที่ดีแก่ผู้วิจัย อีกทั้งให้ความเมตตาด้วยดีเสมอมา ตลอดจนวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นายวิฑูรย์ เยี่ยมเวช ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ว่าที่ ร.ต. ดร.เจตน์ คงด้วง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และท่านสุดท้ายอาจารย์ ดร.สินชัย เก่งนำชัยตระกูล อาจารย์ประจำแผนกวิชาช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ในการตรวจสอบให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องอันเป็นประโยชน์สูงสุด

ขอขอบคุณ นายเกรียงศักดิ์ นุตตะโร ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลหลักเมือง จังหวัดราชบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ตลอดจนให้คำปรึกษา และคำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ นายอาคม ตรงเที่ยง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดปากช่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ได้ให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ และสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการจัดทำสารนิพนธ์ คือ กำลังใจของครอบครัวสุวรรณสอาด

ประโยชน์และคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องบูชาบิดามารดา ครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ อบรมสั่งสอนให้กำลังใจจนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

อำนาจ สุวรรณสอาด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.....	11
การประกอบอาชีพอิสระ.....	13
ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ.....	13
ประเภทของอาชีพอิสระ.....	15
คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ.....	28
งานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ.....	31
งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ.....	33
บุคลิภาพกับการประกอบอาชีพอิสระ.....	34
ความหมายของบุคลิภาพ.....	34
แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิภาพ.....	36
องค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิภาพ.....	43
งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิภาพ.....	47

สารบาญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	71
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป.....	74
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก แบบสอบถามในการศึกษา.....	84
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	97
ภาคผนวก ค หนังสือราชการ.....	99
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	103

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี.....	50
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และอาชีพ ของปีตามารดา.....	57
3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยรวม และจำแนกเป็นรายข้อ.....	59
4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดา และมารดา.....	62
5 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพตามองค์ประกอบด้านการแสดงตัว ด้านความ สุภาพอ่อนโยน ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์และ ด้านสติปัญญา กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ	64
6 สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 ด้าน กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี กลุ่มต่าง ๆ.....	65
7 การเปรียบเทียบความแตกต่างศึกษาของความต้องการประกอบอาชีพอิสระตาม ชั้นปี อาชีพของบิดาและมารดาของนักศึกษา.....	66
8 การเปรียบเทียบความแตกต่างศึกษาของความต้องการประกอบอาชีพอิสระตาม ชั้นสาขาวิชาเอกของนักศึกษา.....	67
9 การเปรียบเทียบผลการทดสอบเป็นรายคู่ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.....	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
-----------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพัฒนาคน ทั้งยังส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า เพื่อให้ทันต่อการสภาพเปลี่ยนแปลงในสภาวะการแข่งขันของสังคมโลก โดยทุกประเทศได้มีการนำประเด็นเรื่องการศึกษา มาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ.2542 นับได้ว่าเป็นปีที่สำคัญอย่างยิ่งในประวัติศาสตร์การศึกษาของไทย เนื่องจากการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ถือเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาที่เป็นหัวใจสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ส่งผลให้บุคคลทั้งในวงการศึกษาและวงการทำงานอื่นอีกเป็นจำนวนมากของประเทศได้หันมาสนใจ และมีความตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543 : 2 – 3) และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ.2545 โดยบัญญัติให้มี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขึ้น มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา ของประเทศ

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของประเทศ เห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มาตรา 43 ระบุว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการได้รับการศึกษา ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยใน หมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก โดยให้มีการติดตามตรวจสอบจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2538 : 47 – 51)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะที่เป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษา ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศ จึงมุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีส่วนในการพัฒนาประเทศ และเห็นว่าการประกอบ อาชีพอิสระเป็นมาตรการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหการว่างงาน โดยการให้ความรู้และ ทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต มุ่งให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติงานอาชีพอย่างครบวงจร เพื่อให้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ มี ทักษะในการจัดการ เห็นคุณค่าและความจำเป็นของการประกอบอาชีพสุจริต สามารถมองเห็น ช่องทางในการประกอบอาชีพ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมในการทำงาน การ

พึ่งตนเอง รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการหารายได้ในระหว่างเรียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ปกครองอีกด้วย (วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. 2545 : เอกสารอัดสำเนา)

แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) กรมอาชีวศึกษา ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักที่จะใช้กระบวนการให้การศึกษาและฝึกอบรม เพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง รวมทั้งพัฒนากำลังคนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้และด้านทักษะและการประกอบอาชีพ มีนิสัยในการทำงานที่ดี สามารถพัฒนาอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาอาชีพเพื่อแข่งขันได้ในตลาดโลก แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาการว่างงานของผู้มีการศึกษา ก็ยังไม่หมดไป อันมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการผลิตภาคกำลังคนไม่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและความต้องการของตลาดแรงงาน หรือไม่สามารถที่จะทำงานได้สอดคล้องกับการเรียนในสาขาวิชาที่เรียนมา ดังนั้น หากได้มีการส่งเสริมการทำงานอิสระโดยให้ผู้เรียนได้มีความคิดริเริ่มและมีความภาคภูมิใจต่อการเป็นเจ้าของกิจการ ไม่ว่ากิจการนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่เพียงใด มีความรู้และทักษะและเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ เหมาะสมที่จะออกไปประกอบธุรกิจส่วนตัวได้ อันจะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้มุ่งเน้นให้เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรู้ความสามารถและทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ (สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. 2541 : 46) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) กระทรวงศึกษาธิการ ได้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของคนไทยในอนาคต ในด้านการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้มีทักษะ มีคุณธรรม และเจตคติที่ดีต่อการประกอบสัมมาชีพ และสร้างและพัฒนาสัมมาชีพได้ (คณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษาสหประชาชาติ. 2541 : 1 – 2) อันสอดคล้องกับทิศทางการแก้ไขปัญหาการว่างงานของรัฐบาล (ยุพยงค์ ชวนะ และวรรณดา โฆษิตชัยวัฒน์. 2528 : 31) ที่สนับสนุนให้เกิดงานใหม่และพัฒนางานแรงงานให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพอิสระ อันเป็นการเพิ่มโอกาสในการทำงานมากกว่าการหาตำแหน่งงานให้ผู้ว่างงาน

การประกอบอาชีพอิสระ เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการว่างงานดังกล่าวข้างต้น ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักและมองเห็นถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพอิสระจึงได้กำหนดนโยบายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจไทยด้วยการมุ่งสนับสนุนให้มีการประกอบธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางที่เรียกว่า SMEs (Small and Medium Enterprises) โดยการจัดตั้งศูนย์ SMEs เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูล และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางของไทย และจัดทำโครงการ “กลับเข้าห้องเรียน” เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานที่ตกงานให้กลับเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานตามโรงเรียนอาชีวศึกษาทั่วประเทศ (พรรคไทยรักไทย : 2542, มิถุนายน) นอกจากนี้ กระทรวงแรงงานจึงได้จัดทำ

แผนแม่บทกำลังคนเพื่ออุตสาหกรรมการผลิตและบริการของประเทศไทย พ.ศ.2546-2550 โดยมุ่งพัฒนาบุคลากรให้ตรงกับความต้องการของสาขาอาชีพต่างๆ รวมทั้ง พัฒนาแรงงานให้สามารถเป็นผู้ประกอบการขนาดย่อม ผู้ประกอบการอิสระ และส่งเสริมให้เกิดการมีงานทำภายในประเทศอีกด้วย

ในการจัดการศึกษาของ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มุ่งผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานและเน้นการประกอบอาชีพอิสระของวิทยาลัยเทคนิค แต่ผลการดำเนินการยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยพิจารณาจากผลการสำรวจนักศึกษาวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ระหว่างปีการศึกษา 2535 - 2544 พบว่า มีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพอิสระที่ติดตามได้มีจำนวนน้อยมาก (วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. 2545 : 40 - 44) ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การศึกษาวิจัยการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ในวิชาช่างอุตสาหกรรมจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และกรมอาชีวศึกษา ให้มีคุณภาพ อันจะสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) ในด้านการส่งเสริมให้คนไทยมีงานทำ มุ่งสร้างอาชีพแก่แรงงาน ให้สามารถประกอบอาชีพส่วนตัว และเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาหรืออุดมศึกษา มีความรู้ด้านเทคนิคการทำธุรกิจ การเงิน การตลาด การจัดการ แหล่งเงินทุนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 37 – 43)

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าว ข้างต้น จะเห็นได้ว่า อาชีพอิสระมีความสำคัญและสามารถช่วยแก้ปัญหาการว่างงานได้ และเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาล ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ในฐานะผู้สอนวิชาช่างอุตสาหกรรม อันมีส่วนสำคัญต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ โดยมีปัจจัยที่ศึกษาคือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ และบุคลิกภาพ ซึ่งดิกแมน (Digman. 1989 : 195 – 214) ได้ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล พบว่าไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ต่างชาติหรือต่างภาษา จะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ประกอบด้วย การแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงในอารมณ์ และสติปัญญา มาใช้เป็นแนวคิดในการศึกษา โดยได้นำปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา มาทำการเปรียบเทียบระดับความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการศึกษา หรืออบรมทางด้านอาชีพ ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายในการจัดกิจกรรม ที่มีลักษณะในการสรรค์สร้าง

และส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้นักศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ตลอดจน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในอันที่จะดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ เหมาะสมกับบริบทของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบ อาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลให้วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา สามารถใช้ เป็นแนวทางในกำหนดนโยบายและการจัดอาชีวศึกษา สำหรับนักศึกษาเพื่อส่งเสริมให้สามารถ ประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนการจัดกิจกรรม ที่มีลักษณะในการส่งเสริมการ ประกอบอาชีพอิสระให้นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และกรมอาชีวศึกษา ในอันที่จะ ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการ ประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกล เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง การก่อสร้าง เทคนิคการผลิต เขียนแบบ เครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ และเทคนิคสถาปัตยกรรม ปีการศึกษา 2548 จำนวน 43 ห้อง มีนักศึกษารวม 1,047 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกล เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง การก่อสร้าง เทคนิคการผลิต เขียนแบบ เครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ และเทคนิคสถาปัตยกรรม ปีการศึกษา 2548 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีสาขาวิชาเป็นชั้นในการแบ่ง (Strata) มีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) แล้วดำเนินการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

1.1.1 ชั้นปี จำแนกเป็นชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2

1.1.2 สาขาวิชา จำแนกเป็น สาขาวิชาเครื่องกล เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง การก่อสร้าง เทคนิคการผลิต เขียนแบบ เครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ และเทคนิคสถาปัตยกรรม

1.1.3 อาชีพของบิดา จำแนกเป็น ผู้ที่บิดาประกอบอาชีพอิสระ และไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ

1.1.4 อาชีพของมารดา จำแนกเป็น ผู้ที่มารดาประกอบอาชีพอิสระและไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ

1.2 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพประกอบด้วยบุคลิกภาพพื้นฐาน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมุ่งมั่นทางอารมณ์ และสติปัญญา

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เอง โดยไม่มีนายจ้างหรืออยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนี้เป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปของการผลิต การจำหน่าย หรือการบริการเพื่อมุ่งหวังกำไร และเสี่ยงต่อการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว

2. ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจกรรมโดยใช้ปัจจัยการผลิต นำมาสร้างให้เกิดสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนในรูปของกำไร โดยผู้ประกอบการอาชีพอิสระอยู่ในฐานะเจ้าของกิจการ และยอมรับความเสี่ยงต่อความล้มเหลวเพียงลำพัง

3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่มีชื่อตามบัญชีเรียกชื่อโดยกำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ในปีการศึกษา 2548

4. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ได้แก่

4.1 **ชั้นปี** หมายถึง ชั้นปีที่นักศึกษามีชื่อตามบัญชีเรียกชื่อของฝ่ายทะเบียนและวัดผล

4.2 **สาขาวิชา** หมายถึง สาขาวิชาเอกที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ ได้แก่ เครื่องกล เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง การก่อสร้าง เทคนิคการผลิต เขียนแบบเครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ เทคนิคสถาปัตยกรรม

4.3 **อาชีพของบิดา** หมายถึง อาชีพที่บิดาหารายได้ที่ได้จากอาชีพนั้นๆ มาใช้เป็นรายได้หลักในการดำรงชีวิตประจำวัน

4.4 **อาชีพของมารดา** หมายถึง อาชีพที่มารดาหารายได้ที่ได้จากอาชีพนั้นๆ มาใช้เป็นรายได้หลักในการดำรงชีวิตประจำวัน

5. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่

5.1 **การแสดงตัว** หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้แก่ ซอບออกสังคม เป็นคนเปิดเผย ช่างพูด ชอบกิจกรรมที่โลดโผน ชอบการผจญภัย กล้าพูดกับคนแปลกหน้า และสามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี

5.2 **ความสุภาพอ่อนโยน** หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้แก่ มีความสุภาพ เรียบร้อย มีกิริยาท่าทางอ่อนโยน มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีพฤติกรรมที่เอนเอียงไปสู่การยอมรับ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นและไม่คิดประสงคร้ายต่อผู้อื่น

5.3 **ความซื่อตรงต่อหน้าที่** หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้แก่ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เชื่อถือได้ และสามารถเป็นที่พึ่งได้

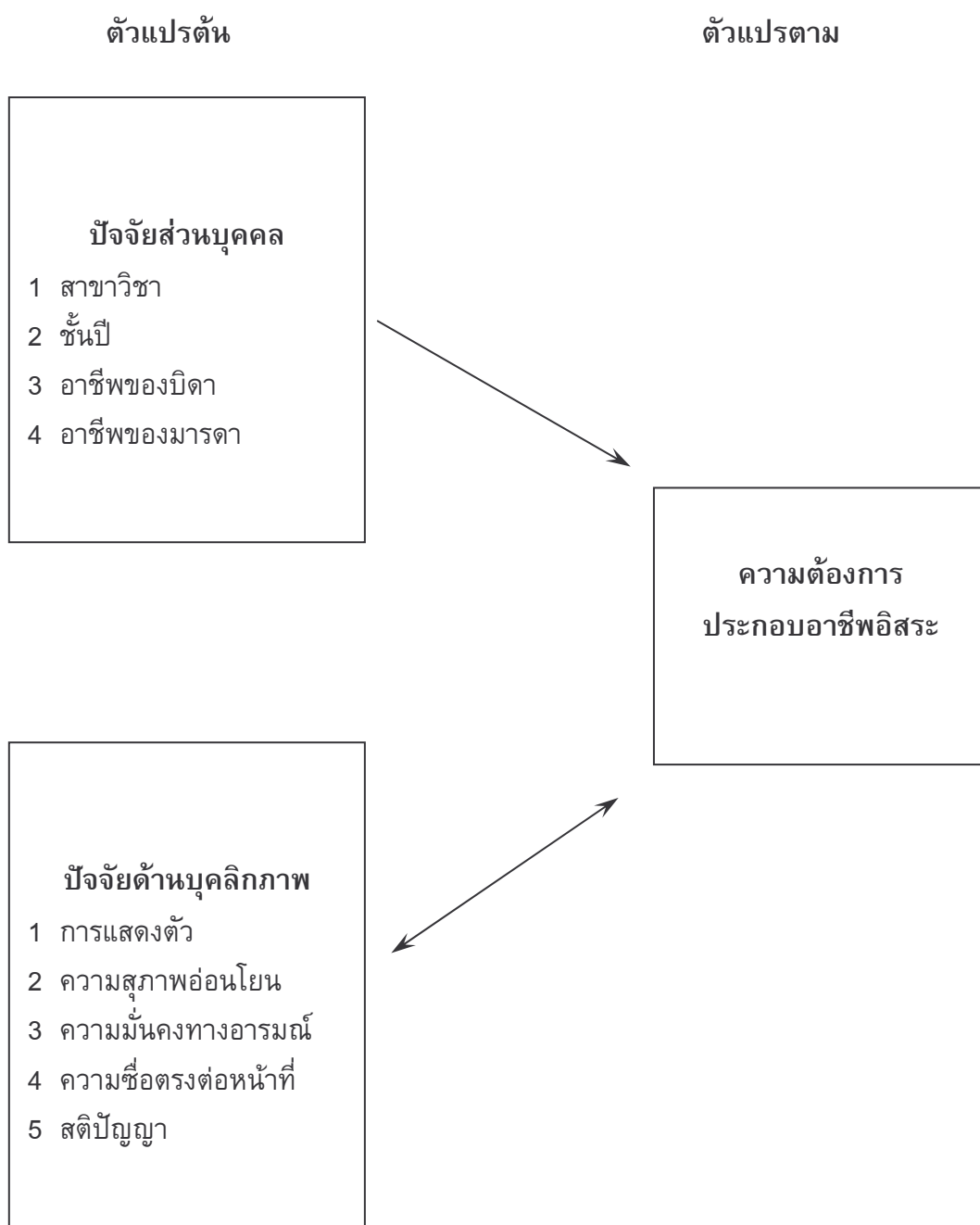
5.4 ความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้แก่ มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย มีความหนักแน่น มีความสามารถในการปรับอารมณ์ให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี สุขุม

5.5 สติปัญญา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม ชอบดัดแปลง ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ เป็นผู้มองการณ์ไกล เป็นคนมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของฮอลแลนด์ (Holland. 1966 : 132) ที่กล่าวว่า บุคคลโดยทั่วไปที่ต้องการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุผลที่เกี่ยวกับความคิดตนเอง โดยมนุษย์เมื่อเลือกอาชีพใดแล้ว จะต้องมีความเข้าใจคร่าวๆ ต่ออาชีพนั้น และมักใช้อาชีพเป็นเครื่องแสดงออกทางบุคลิกภาพของตนเอง อีกทั้งยังพบว่า บุคคลที่ประกอบอาชีพคล้ายคลึงกันมักจะมีบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกัน สัญญา จัตตานนท์ (2521 : 89 ; อ้างอิงใน สมคิด รักษาทรัพย์. 2547 : 44) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่ออาชีพอิสระระหว่างกลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระกับผู้ว่างงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระจำนวน 360 คน และผู้ว่างงานจำนวน 175 คน พบว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพดีกว่าผู้ว่างงาน ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ไม่ชอบรับราชการ ทำงานบริษัทหรืองานประเภทรับจ้างทั่วไป ผู้ประกอบอาชีพอิสระ ชอบความมั่นคงและเกียรติยศ ชื่อเสียง สอดคล้องกับการศึกษาของ ยุพิน องคานนท์ (2533 : 83-84) ที่ได้ทำการศึกษาในด้านทัศนคติของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตหลักสูตร 4 ปี ปีการศึกษา 2531 จำนวน 2,229 คน พบว่า นิสิตมีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และมีความเห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระควรมีคุณลักษณะในด้านความอดทน หนักแน่น ตั้งใจทำงาน มีไหวพริบ ช่างสังเกต รู้จักวางแผนและแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความพยายาม มนุษยสัมพันธ์ ขยัน กระตือรือร้น ความคิดริเริ่ม กล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ เชื่อมั่นในตนเอง ประหยัด มีความรับผิดชอบ ละเอียดรอบครอบ ซื่อสัตย์ และฉลาดเฉลียว และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนาภรณ์ ญาณพิทักษ์ (2535 : 66 – 72) ที่ทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 448 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยนักเรียนรู้สึกว่าการประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทันสมัย น่าสนใจ ทำลายความสามารถและไม่ต้องมีนายจ้าง และพบว่านักเรียนมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระในระดับสูงในด้าน มนุษยสัมพันธ์ ความ

รับผิดชอบ ความตั้งใจทำงาน ความขยัน การวางแผนในการทำงาน กล้าเสี่ยง และความซื่อสัตย์ ความสอดคล้องกับแนวความคิดของดิกแมน (Digman. 1989 : 195 – 214) ที่เห็นว่าโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ต่างชาติหรือต่างภาษา จะมีองค์ประกอบที่สำคัญด้วยกัน 5 ประการ ประกอบด้วย การแสดงตัว ความสุภาพ อ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงในอารมณ์ และสติปัญญา ในการวิจัยนี้ใช้ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สาขาวิชา ชั้นปี และอาชีพของบิดามารดา เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จากแนวคิดดังกล่าว สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
3. นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่ศึกษาอยู่ในชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา แตกต่างกัน มีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
2. การประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.1 ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.2 ประเภทของอาชีพอิสระ
 - 2.3 คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.6 งานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
 - 2.7 งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
3. บุคลิกภาพกับการประกอบอาชีพอิสระ
 - 3.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
 - 3.3 องค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ
 - 3.4 งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ประวัติความเป็นมาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 433 ถนนศรีสุริยวงศ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี บนพื้นที่ประมาณ 61 ไร่ เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในประเภทการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เริ่มจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ วันที่ 1 กันยายน 2481 โดยได้มีการเปลี่ยนชื่อสถานศึกษาหลายครั้งเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนช่างไม้ราชบุรี โรงเรียนการช่างราชบุรี โรงเรียนเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาราชบุรี 1 และวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ตามลำดับ (วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. 2543 : 1)

ในการจัดการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ได้กำหนดปรัชญาในการจัดการศึกษาไว้ว่า

“ฝีมือเจ๋งจัด เครื่องครัดคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ”

เป็นแนวทางในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา จนประสบผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับจากสาธารณชน โดยมีผลงานตามลำดับ ดังนี้

ปีพุทธศักราช 2529 ได้รับการยกย่องเป็นสถานศึกษาดีเด่นของกรมอาชีวศึกษา

ปีพุทธศักราช 2540 ได้รับรางวัลพระราชทาน ประจำปี 2540 ประเภทสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา จากกระทรวงศึกษาธิการ

การจัดการศึกษา ในปีการศึกษา 2548

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จัดการศึกษาในระบบปกติ โดยแบ่งการเรียนออกเป็นสองรอบ ได้แก่ รอบเช้า และรอบบ่าย โดยเปิดทำการสอนในหลักสูตรวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ และศิลปกรรม แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) รับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) เข้าศึกษาต่อเป็นเวลา 3 ปี
2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จะรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า เข้าศึกษาต่อเป็นเวลา 2 ปี

โดยในปีการศึกษา 2548 มีคณะวิชา/แผนกวิชาที่เปิดสอน ได้แก่

1. คณะวิชาการก่อสร้าง เปิดสอนแผนกวิชาช่างก่อสร้าง และแผนกวิชาช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม
2. คณะวิชาช่างยนต์ เปิดสอนแผนกวิชาช่างยนต์
3. คณะวิชาช่างกลโลหะ เปิดสอนแผนกวิชาช่างกลโรงงาน แผนกวิชาช่างเชื่อมและโลหะแผ่น และแผนกวิชาช่างเขียนแบบเครื่องกล
4. คณะวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ เปิดสอนแผนกวิชาช่างไฟฟ้า และแผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์
5. คณะวิชาบริหารธุรกิจ เปิดสอนแผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาการเลขานุการ แผนกวิชาการตลาด และแผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
6. คณะวิชาคหกรรมศาสตร์ เปิดสอนแผนกวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป แผนกวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย แผนกวิชาอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป แผนกวิชาอาหารและโภชนาการ และแผนกวิชาคหกรรมธุรกิจ

7. คณะศิลปกรรม เปิดสอนแผนกวิชาจิตรศิลป์ แผนกวิชาออกแบบ และ
แผนกวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

การประกอบอาชีพอิสระ

ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

คำว่า การประกอบอาชีพอิสระ (Self – Employment) มีผู้ให้ความหมายไว้ 2 นัยด้วยกันคือ การประกอบอาชีพส่วนตัว และการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “การประกอบอาชีพอิสระ” ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546 : 1362,1376) ได้ให้ความหมายของคำว่า อาชีพ ไว้ว่า การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ ส่วนคำว่าอิสระ หมายถึง เป็นใหญ่ ไม่ขึ้นแก่ใคร ไม่สังกัดใคร โดยรวมแล้วจึงหมายถึงอาชีพที่ดำเนินการด้วยตนเองหรืออาชีพใดก็ตามที่ผู้ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ มีการวางแผน การจัดการและการดำเนินการด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533 : 578) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ คือ อาชีพที่ผู้ประกอบการสามารถหารายได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร หรือประกอบการตามความประสงค์ของตัวเอง หรือกลุ่มรายได้ของอาชีพอิสระได้จากการผลิต การขายและการบริการ

ยุวดี กาญจนันฐิติ และคนอื่นๆ (2535 : 323) ให้ความหมายของ อาชีพอิสระ ว่า อาชีพที่มีกระบวนการจัดการที่อาศัยทักษะและเทคนิคการจัดการตามหลักวิชา สามารถดำเนินการต่อเนื่องไปได้ในระยะยาว เป็นอาชีพสุจริตไม่ขัดต่อกฎหมาย วัฒนธรรมและประเพณีของสังคม ตลอดจนผู้ประกอบการจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นเจ้าของกิจการ จัดหาทุน ทำเลที่ตั้ง และวางแผนการดำเนินงานทุกขั้นตอน

เยาวเรศ ไหลอุดม (2541 : 9) ได้ให้ความหมายของอาชีพอิสระ ว่าเป็นการที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนั้นเป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปของการผลิต การจำหน่ายหรือการให้บริการเพื่อมุ่งหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว

วชิร โอภิธากร (2541 : 9) ให้ความหมายของอาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจกรรมทางธุรกิจด้วยการผสมผสานปัจจัยการผลิต อันได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงาน เทคนิคการผลิต การบริหารและการจัดการ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของการผลิต การจำหน่าย และการบริหารด้วย

ตนเองหรือเพื่อจัดตั้งองค์การทางธุรกิจโดยยอมรับการเสี่ยงอันนำมาซึ่งผลกำไร และความพอใจไม่ว่าธุรกิจนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ตาม

สุพิน โลงุช (2543 : 19) ให้ความหมายของอาชีพอิสระว่า เป็นการประกอบกิจกรรมทางอาชีพที่บุคคลผู้ประกอบอาชีพใช้ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่เป็นพื้นฐานในการหารายได้และสร้างงานขึ้นมาด้วยตนเอง โดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยการลงทุนและดำเนินงานในรูปแบบของการผลิต จำหน่ายหรือให้ได้มาซึ่งบริการแก่ลูกค้าเพื่อมุ่งหวังกำไรและเสี่ยงต่อการประสบความล้มเหลว ซึ่งขนาดของกิจการอาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้

สมศักดิ์ เศรษฐการ (2545 : 11) ได้สรุปความหมายของอาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจกรรมทางอาชีพด้วยการเป็นเจ้าของกิจการเอง ไม่เป็นลูกจ้างใคร หรือไม่มีนายจ้าง มีรายได้เป็นของตนเอง มีอิสระในการบริหารงานและการตัดสินใจ เพื่อได้มาซึ่งผลกำไรและความพอใจของผู้ประกอบการ

จำนงค์ มุ่งยุทธกลาง (2546 : 11) ได้สรุปความหมายของอาชีพอิสระว่า หมายถึง การที่บุคคลผู้ประกอบอาชีพสามารถหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้างและไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง หรือการที่บุคคลเป็นเจ้าของกิจการเอง ธุรกิจในครัวเรือนหรืออยู่ในฐานะหุ้นส่วนดำเนินกิจการเอง จัดการเอง รับผิดชอบต่อความเสี่ยงทางธุรกิจด้วยตัวเอง ดำเนินธุรกิจในรูปแบบของการผลิต การจำหน่ายหรือบริการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อผลกำไรและยอมรับความเสี่ยงทั้งหมดจากการบริหารงาน ไม่ว่ากิจการจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ตาม

สุมาลี สุมาลย์ (2546 : 14) ได้ให้ความหมายของอาชีพอิสระว่า การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เอง ไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนั้นเป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปแบบของการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการเพื่อหวังผลกำไร และต้องพบกับความเสี่ยงต่อความล้มเหลว

สมคิด รัชชาทรัพย์ (2547 : 25) ได้กล่าวว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพส่วนตัวที่ผู้ประกอบอาชีพสร้างขึ้นเองตามความพึงพอใจของตนเอง และทำด้วยตนเอง โดยอาศัยทักษะและเทคนิคในการดำเนินกิจการเอง และไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะที่เป็นลูกจ้างด้วย

จากความหมายของอาชีพอิสระที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า อาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจกรรมโดยใช้ปัจจัยการผลิต นำมาสร้างให้เกิดสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนในรูปแบบของกำไร โดยผู้ประกอบอาชีพอิสระอยู่ในฐานะเจ้าของกิจการ และยอมรับความเสี่ยงต่อความล้มเหลวเพียงลำพัง

ประเภทของอาชีพอิสระ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่างๆ พบว่ามีนักวิชาการหลายท่าน ได้แบ่งประเภทของอาชีพอิสระตามเกณฑ์ เหตุผล ที่แตกต่างกันไป อาทิเช่น

ทบวงมหาวิทยาลัย (2526 : 23) ได้จัดหมวดหมู่ของเยาวชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของเล่นสำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียนแบบเรียน ขายผักผลไม้ ขายอุปกรณ์การเกษตร และ ขายเครื่องสำอาง

2. ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้างทั่วไป เสริมสวย รับย้อมผ้า ขั้บรถส่งผู้โดยสาร

3. ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา และกรีดยาง

สัญญา จัดตานนท์ (2527 : 16) ได้แบ่งอาชีพอิสระตามความสามารถในการประกอบอาชีพ เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับปริญญา หรืออนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร หนายความ ผู้ตรวจบัญชี ครูอาจารย์ เป็นต้น

2. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา คือ ช่างต่างๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ ช่างเขียนแบบ ตัดเสื้อ เย็บหนัง เป็นต้น

3. กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ หรือวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบอาชีพขายเครื่องชำ ขายข้าวแกง ขายหนังสือต่างๆ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หาบแร่แผงลอย ขั้บรถแท็กซี่ ตลอดจนรับสินค้มาขายเอง เป็นต้น

กรมวิชาการ (2530 : 4) ได้จำแนกประเภทของอาชีพอิสระ ไว้ดังนี้ คือ 1) อาชีพด้านอุตสาหกรรม 2) ด้านการเกษตร 3) ด้านคหกรรม 4) ด้านพานิชกรรม และ 5) ด้านศิลปหัตถกรรม

มูลนิธิเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการจัดการแห่งประเทศไทย และกรมสามัญศึกษา (2535 : 15 -19) ให้ความเห็นว่า การดำเนินอาชีพธุรกิจสามารถทำได้หลายรูปแบบ สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ 4 ประเภท ได้แก่

1. ธุรกิจการเกษตร ได้แก่ การทำนาปลูกข้าว การทำไร่และทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การทำเหมืองแร่ การทำป่าไม้

2. ธุรกิจการอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือขนาดย่อม และ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่

3. ธุรกิจการพาณิชย์ ได้แก่ การประกอบธุรกิจการค้าส่งและการค้าปลีก
4. ธุรกิจการบริการ มีหลายชนิด ได้แก่ จัดสวนประดับ นำเที่ยว ตัดผม ซ่อมรถ เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นการแบ่งประเภทของอาชีพอิสระได้หลายแบบ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปประเภทของอาชีพอิสระได้ ดังนี้

1. ประเภทการผลิต หมายถึง การสร้างสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นมา เช่น ทำสวน ทำไร่ เพาะพันธุ์สัตว์ ผลิตวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น
2. ประเภทการขาย หมายถึง การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภค มีลักษณะซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่ายไป เช่น ขายเสื้อผ้า ขายอุปกรณ์ก่อสร้าง เป็นต้น
3. ประเภทบริการ หมายถึง การใช้ความรู้ความสามารถประกอบกับเครื่องมือเพื่อให้บริการแก่ลูกค้า เช่น ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า อยู่ซ่อมรถยนต์ เป็นต้น
4. ประเภทปฏิบัติผสม หมายถึง การปฏิบัติผสมกันตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป เช่น ผลิตและขาย หรือขายและบริการ เช่น ร้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

เนื่องจากการประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ผู้ประกอบจะต้องดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อผลกำไรและผลสำเร็จของกิจการ กอปรกับเป็นอาชีพที่ต้องมีการแข่งขัน และความเสี่ยงสูง ดังนั้น ผู้ประกอบอาชีพอิสระจึงควรมีคุณลักษณะ หรือคุณสมบัติที่เหมาะสม ในการประกอบอาชีพอิสระ จากรายงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ (2535 : 11 – 12) ได้ศึกษางานวิจัยของวอร์ด (Ward : 1986) พบว่า ในการประกอบอาชีพนั้น คนที่ประสบความสำเร็จในแต่ละระดับ จะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไป โดย นิโคล (Nicol : 1988) ได้พบว่า บุคลิกภาพสามารถพยากรณ์ความสำเร็จ ในการประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ วิลเบอร์ (Willbur : 1986) โรเซนเบิร์ก (Rosenberg : 1989) ได้ทำการศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) ได้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่า สามารถพยากรณ์ ความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้เช่นกัน โดยได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

ศรีสง่า กรรณสูตร และสาโรช บัวศรี (2521 : 78) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือผู้ประกอบกิจการต้องมีคุณสมบัติหลายประการ ประกอบด้วย ความรู้ในการจัดการ การตลาด ประสิทธิภาพทางการค้า และมีเงินทุน

สัญญา จิตตานนท์ (2527 : 12 -13) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระว่า องค์การแรงงานระหว่างประเทศได้กำหนดคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบอาชีพอิสระอย่างน้อย ที่สุด 4 ประการ ได้แก่ 1) ความมานะพยายามและแรงจูงใจ 2) ความสมบูรณ์แข็งแรงของ

ร่างกาย 3) ความกล้าเสี่ยงหรือกล้าลงทุน และ 4) ความรักในอิสรภาพ คุณสมบัติทั้ง 4 ข้อที่กล่าวมานี้เป็นคุณสมบัติอย่างน้อยที่สุด ซึ่งควรจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญอื่นๆ อีกเช่น ความมีระเบียบวินัย ความหนักเอาเบาสู้ และความเฉลียวฉลาด มีไหวพริบในการแก้ปัญหา เป็นต้น

ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34-36) ได้กล่าวว่า ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ จะต้องมีความสามารถในด้านเทคนิค ความคิดริเริ่ม บุคลิกภาพ ความเฉลียวฉลาด ลักษณะความเป็นผู้นำ ความกล้าหาญ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์

เฉลี่ยว สุวรรณกิตติ (2530 : 7 -16) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระไว้ ดังนี้

1. มีความอดทนในการทำงานหนักได้
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ในการประกอบกิจการใดๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูงและสามารถปฏิบัติได้
4. เป็นผู้มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
5. ไม่เบื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อพบอุปสรรค
6. มีหลักในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมคลาย
7. รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นให้เป็นประโยชน์
8. รู้จักใช้ความคิดแต่หันหลังเป็นบทเรียน
9. มีความคิดริเริ่ม และกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่างๆ
10. เห็นคุณค่าของเงิน

ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมชุม (2532 : 647-648) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และรู้จักการคิดอย่างวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผล และรู้จักแก้ปัญหาได้
2. ความอดทน สู้งาน
3. ความพยายามสูง ขยัน ประหยัด และมีวินัย
4. ความละเอียดรอบคอบ เยือกเย็น ไม่โกรธง่าย
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
6. ซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ

ยุพิน อองคานนท์ (2533 : 15-16) ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณลักษณะที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพอิสระ ออกเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านจิตลักษณะ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย คือ

1.1 การรักความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ความอดทน ความหนักแน่น ตั้งใจทำงาน ช่างสังเกต มีไหวพริบ รู้จักวางแผน และรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

1.2 การรักความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ความพยายาม การมีมนุษยสัมพันธ์ ความขยัน ความกระตือรือร้น และความคิดริเริ่ม

1.3 ความมั่นใจในการประกอบอาชีพ ได้แก่ การกล้าตัดสินใจ การกล้าเสี่ยงลงทุน และความเชื่อมั่นในตนเอง

1.4 การรักความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ได้แก่ รู้จักประหยัด การเห็นคุณค่าของเงิน ความรับผิดชอบ ความละเอียดรอบคอบ และความซื่อสัตย์

1.5 ความคล่องตัวในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ความสามารถ และความฉลาด

2. ด้านพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ ได้แก่ ความรู้ด้านการตลาด การเลือกทำเลที่เหมาะสม การจัดสถานที่ดี เงินทุนเพียงพอ ความรู้เรื่องการลงทุน และประสบการณ์

เยาวเรศ ไหลอุดม (2541 : 12-13) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระว่าควรประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับคนทั่วไป
2. กล้าคิด กล้าทำและกล้าเสี่ยงกับการลงทุน
3. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
4. มีลักษณะเป็นผู้นำ
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
6. มีความเฉลียวฉลาดและมีไหวพริบ

อรุณศรี อักษรศรี (2544 : 19-20) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น
3. หาความรู้เกี่ยวกับงานเพิ่มเติมอยู่เสมอ
4. ขยัน อดทน ซื่อสัตย์
5. มีความรับผิดชอบ
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าทำกล้าตัดสินใจ

สมศักดิ์ เศรษฐการ (2545 : 16-17) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ พบสรุปว่าคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

1) ด้านความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย มีความอดทน มีความตั้งใจทำงาน เป็นคนช่างสังเกต มีความหนักแน่น มีไหวพริบ รู้จักวางแผน และรู้จักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

2) ด้านความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย มีความพยายาม มีความขยันขันแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3) ด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นคุณค่าของเงิน มีความรับผิดชอบ มีความละเอียดรอบคอบ และมีความมั่นคงทางอารมณ์

4) ด้านความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย กล้าตัดสินใจ กล้าเสี่ยงลงทุน เป็นคนหนักเอาเบาสู้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมองการณ์ไกล

5) ด้านความคล่องตัวในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีความสามารถในการทำงาน มีความกล้าหาญ มีความเฉลียวฉลาดและมีความเป็นผู้นำ

6) ด้านพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ ประกอบด้วย มีความรู้ด้านการตลาด มีความรู้ด้านการจัดการ มีความรู้ด้านการลงทุนและแหล่งเงินทุน มีความรู้ด้านการเลือกทำเลที่เหมาะสม มีความรู้ด้านการจัดการสถานที่ดี และมีประสบการณ์

เดนตัน (Denton. 1986 : 2989A) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ พบว่า ต้องมีความพยายาม ขยันและมีความเพียรสูง มีความตั้งใจ และรู้จักตัดสินใจดี มีทรัพย์สินสมบัติ แก้ปัญหาด้วยตนเองและมีความรู้สึกทางบวกต่อการท้าทาย ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ความซื่อสัตย์และความมั่นคงทางอารมณ์

จะเห็นได้ว่ามีผู้ศึกษาในเรื่องคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้วิจัยพอสรุปคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระ ควรประกอบด้วย องค์ประกอบต่างๆ ได้แก่

1. ด้านความรู้และประสบการณ์
2. ด้านบุคลิกภาพ
3. ด้านความต้องการประกอบอาชีพอิสระ

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาพบว่า มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความสนใจในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน และได้สร้างทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพและทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพไว้ ซึ่งในแต่ละทฤษฎีก็จะแสดงถึงความคิดหมาย ความเชื่อ หรือสมมติฐานต่างๆ โดยพยายามให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ได้แก่

ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

จากการศึกษาเอกสารต่างๆ ในเรื่องของทฤษฎีการเลือกอาชีพ มีนักวิชาการได้ศึกษาและนำเสนอไว้หลายท่านพอสรุปได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) วิลเลียมสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 66-67 ; อ้างอิงจาก Williamson. 1937.) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการพิจารณาการประกอบอาชีพจะมาจากการพิจารณาตนเอง การพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา ทุนทรัพย์ บุคคลแวดล้อม ครอบครัว ถิ่นที่อยู่ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1.1 การวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความสามารถ ความสนใจ

1.2 การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลาและทุนทรัพย์ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคงและโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

1.3 การใช้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ

นอกจากนี้ แคทซ์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 68 ; อ้างอิงจาก Katz. 1963) ยังได้เพิ่มเติมหลักการเลือกอาชีพตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบ เพิ่มเติมว่า การเลือกอาชีพของบุคคล จะมีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาทางการศึกษา และบุคคลแต่ละคนควรจะได้ออกแบบโครงการในการเลือกอาชีพ เพราะเป้าหมายของการเลือกอาชีพจะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพที่ได้เลือกแล้วนั่นเอง

2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร

โร (Roe) ได้ทำการศึกษาพื้นฐานของการพัฒนา (Developmental Backgrounds) และบุคลิกภาพ (Personalities) ทำให้การศึกษาได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของบุคคล (จำเนียร โชติช่วง. 2524 : 82-85) ดังนี้

2.1 บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีแตกต่างกันออกไป รวมทั้งต้องสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อีกด้วย

2.2 ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ได้รับจากการศึกษาอบรมเลี้ยงดู จะมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ กล่าวคือ พ่อแม่ที่เลี้ยงดูโดยให้ความรักอย่างเพียงพอและให้อิสระแก่เด็กบ้าง เด็กก็จะสามารถปรับตัวได้ดี งานอาชีพที่เขาชอบจะเป็นงานประเภทงานบริการสังคมและการติดต่อ ในทางตรงกันข้าม หากพ่อแม่บังคับเข้มงวดแก่เด็กมากเกินไปเด็กก็จะมีใจแคบ ไม่ชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เมื่อเติบโตก็จะไม่ชอบงานที่จะต้องติดต่อกับคนอื่น ๆ เป็นต้น ทฤษฎีของโรนีย์ จัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theory) เพราะได้กล่าวถึงความต้องการเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลเลือกอาชีพ โดยเห็นว่าทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้อิทธิพลของความต้องการซึ่งสามารถตอบสนองความพอใจได้ และความต้องการนี้ได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรม (Genetic Inheritances) ดังนั้นรูปแบบของวิถีชีวิตเป็นผลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตอนต้น (Early Environment) และถูกกระตุ้นโดยความต้องการ แล้วจึงกลายเป็นอุปนิสัยในการเลือกอาชีพ

3. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์

ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึง การเลือกอาชีพของบุคคลไว้ว่า การแสดงออกทางบุคลิกภาพของบุคคล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความสนใจของบุคคลคือ การสำรวจบุคลิกภาพและบุคคลที่ทำงานในอาชีพนั้นๆ จะมีความคล้ายคลึงกันรวมทั้งมีการตอบสนองต่อสถานการณ์ และปัญหาในวิถีทางที่คล้ายคลึงกันอีกด้วย ดังนั้น บุคคลเหล่านี้จึงมักจะสร้างสภาพแวดล้อมระหว่างบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่ม ความพอใจในอาชีพ ความมั่นคงในอาชีพและการที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพจึงขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลและสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานอยู่ โดยฮอลแลนด์ ได้กำหนดลักษณะของบุคลิกภาพตามความสนใจในอาชีพต่างๆ ไว้เป็น 6 ประเภทด้วยกัน (Holland. 1966 : 5-10) ได้แก่

3.1 บุคลิกภาพผู้มีความสนใจอาชีพประเภทช่างฝีมือ (Realistic)

บุคคลกลุ่มนี้ชอบอาชีพประเภทช่างฝีมือและชอบทำงานกลางแจ้ง มีลักษณะที่อาย หัวอ่อน เปิดเผย จริงจัง แข็งแรง เป็นธรรมชาติ พากเพียร เสมอต้นเสมอปลาย เก็บตัว มั่นคง มัธยัสถ์

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างวิทยุ ช่างทำบล็อกรถยนต์ ขุดดิน เป็นต้น

3.2 บุคลิกภาพผู้มีความสนใจอาชีพประเภทวิทยาศาสตร์ (Investigative)

บุคคลกลุ่มนี้将有ความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง มีความสามารถด้านคำนวณ และวิทยาศาสตร์ มีลักษณะชอบวิเคราะห์ รอบคอบ ใฝ่รู้ รักอิสระ ฉลาด เก็บตัว มีหลักการ อดทน เจียบขาด มีเหตุผล แต่ขาดความสามารถด้านการเป็นผู้นำ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักอุตุนิยมวิทยา นักชีววิทยา นักเคมี นักฟิสิกส์ นักเขียนบทความทางวิชาการ เป็นต้น

3.3 บุคลิกภาพผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานบริการ การศึกษาและสังคม (Social)

บุคคลกลุ่มนี้จะมีมนุษยสัมพันธ์ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความสามารถด้านการสอน มีความรับผิดชอบ ชอบเข้าสังคม รู้จักกาลเทศะ จูงใจคนเก่ง

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ครู นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

3.4 บุคลิกภาพผู้มีความสนใจประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional)

บุคคลกลุ่มนี้มีความสามารถทางด้านงานสารบรรณ การคำนวณ งานธุรการ มีความยุติธรรม วางท่า มีสมรรถภาพ ไม่ยืดหยุ่น อ่อนน้อม คล่องแคล่ว เจ้าระเบียบ เยือกเย็น ไม่มีจินตนาการ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักบัญชี ผู้ดูแลสินค้าในสต็อก ผู้ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ เสมียนจ่ายเงิน พนักงานจดคำให้การศาล เป็นต้น

3.5 บุคลิกภาพผู้มีความสนใจประเภทงานค้าขาย (Enterprising)

บุคคลกลุ่มนี้มีความสามารถด้านการเป็นผู้นำ กล้าได้แย้ง น่าเชื่อถือ กระปรี้กระเปร่า เปิดเผย ใจร้อน มองโลกในแง่ดี สนุกสนาน เชื้อมั่นในตนเอง เข้าสังคมง่าย ช่างพูด

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักธุรกิจ พ่อค้า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน นายหน้า นักจัดรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

3.6 บุคลิกภาพผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ (Artistic)

บุคคลกลุ่มนี้มีความสามารถด้านศิลปะ ภาษา ดนตรี การละคร การเขียน ไม่มีระเบียบ จุกจิก เจ้าอารมณ์ มีความคิดริเริ่ม เพื่อฝัน ไม่จริงจัง ใจร้อน รักอิสระ ช่างคิด ไม่ชอบเลียนแบบ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักดนตรี นักประพันธ์ นักโฆษณา นักร้อง เป็นต้น

4. ทฤษฎีของฮอปพอค (Hoppock's Theory)

ฮอปพอค (ษมาร พันธ์ุมโพธิ์. 2530. 21-22 ; อ้างอิงจาก Hoppock. 1974) ได้เสนอหลักการว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ดีที่สุดและมากที่สุด ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยเน้นถึงความสำคัญของการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในด้านของความสามารถ ความเข้าใจ ความถนัดและบุคลิกภาพ โดยสรุปไว้ ดังนี้

- 4.1 บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการด้านต่างๆ ของตนเอง
- 4.2 เมื่อบุคคลเลือกอาชีพใดก็ตาม ย่อมที่จะอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า อาชีพนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด
- 4.3 ความต้องการ จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
- 4.4 พัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกว่า การประกอบอาชีพจะสามารถสนองความต้องการด้านต่างๆ ของเขาได้
- 4.5 การเลือกอาชีพและพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลจะพัฒนาก้าวหน้าขึ้นเมื่อเขาสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างถูกต้อง ซึ่งศักยภาพในการคาดการณ์นั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ และมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างเพียงพอ
- 4.6 ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง มีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลตระหนักถึงความต้องการ และความคาดหวังของความสำเร็จในอนาคตของตน
- 4.7 ข้อมูลทางด้านอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพที่สามารถสนองความต้องการของเขาได้อย่างแท้จริง และช่วยทำนายได้ว่า บุคคลจะได้รับ ความพึงพอใจในอาชีพที่ตนเลือกมาน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น
- 4.8 ความพึงพอใจในงานอาชีพ ขึ้นอยู่กับการที่ได้ประกอบอาชีพ ตรงกับความต้องการของบุคคลซึ่งระดับของความพึงพอใจในงานอาชีพนี้ ขึ้นอยู่กับสัดส่วนระหว่างความคาดหวังของบุคคลและสิ่งที่เขาได้รับจากงานอาชีพนั้น
- 4.9 ความพึงพอใจในงานอาชีพ เป็นผลจากการที่งานอาชีพนั้นสามารถสนองความต้องการของบุคคลนั้นได้ในปัจจุบัน หรือมีแนวโน้มว่าจะตอบสนองความต้องการนั้นได้ในอนาคต
- 4.10 การเลือกอาชีพของบุคคล สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นจะสามารถตอบสนองความต้องการได้ดียิ่งขึ้น

5. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปออร์

ทฤษฎีนี้ นับเป็นทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลาย เพราะเป็นทฤษฎีที่มีหลักเกณฑ์และระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน สามารถสรุปได้ (Zytowski. 1974 : 125-129) ดังนี้

5.1 บุคคลทุกคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ ดังนั้นการเลือกงานอาชีพจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2 จากการที่บุคคลแต่ละคนมักมีคุณสมบัติหลายอย่างอยู่ในตัวคนเดียว ฉะนั้นแต่ละคนจึงมีคุณสมบัติที่จะเลือกอาชีพได้หลายประเภท

5.3 อาชีพแต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่มีความสามารถ ความสนใจและลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไปในแต่ละอาชีพ

5.4 ความชอบและความสามารถในอาชีพ สภาพแวดล้อมต่างๆ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวเอง (Self Concept) จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ประสบการณ์การเลือกและการปรับตัวจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

5.5 กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงอายุ (Life Stages) ของบุคคลซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ช่วง ได้แก่

1) ขั้นของการเจริญเติบโต (Growth Stage)

ในขั้นนี้จะมีระยะเวลาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 14 ปี ความคิดในเรื่องของอาชีพยังเลื่อนลอยขึ้นอยู่กับพื้นฐานความชอบ ไม่ชอบ และความสามารถของตนเท่านั้น

2) ขั้นของการสำรวจ (Exploration Stage)

ในขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 14 - 25 ปี เป็นช่วงเวลาของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ เริ่มมีประสบการณ์จากการทำงาน และทำกิจกรรมต่างๆ โดยแบ่งในขั้นนี้ออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

- ระยะที่บุคคลเริ่มพิจารณาเลือกอาชีพ โดยยังไม่ได้ตัดสินใจแน่นอน (Tentative Sub stage) อยู่ในช่วงอายุ 14 -17 ปี ซึ่งบุคคลจะพิจารณาจากความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถและโอกาสในการได้งานทำ

- ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition Sub stage) อยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี ระยะนี้บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เช่น พิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะงาน ตลอดจนโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นช่วงที่บุคคลจะได้มีประสบการณ์ในการฝึกอาชีพ หรืออยู่ในระหว่างการศึกษาก็เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

- ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Sub stage) อยู่ในช่วงอายุ 22-25 ปี เป็นระยะที่บุคคลจะได้ประเมินความถนัด ความสามารถ และความเหมาะสมต่าง ๆ ของตนเอง

3) ขั้นการสร้างหลักฐาน (Establishment Stage)

ในขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 25-45 ปี เป็นช่วงที่บุคคลต้องการมีครอบครัว มีอาชีพที่แน่นอน มีบทบาทในสังคม ตลอดจนหน้าที่การงานที่มั่นคงและมีบ้านอยู่อาศัย

4) ขั้นชีวิตที่มั่นคง (Maintenance Stage)

ในขั้นนี้จะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 45-65 ปี เป็นช่วงที่บุคคลเห็นความสำคัญของครอบครัวโดยการสร้างความเจริญก้าวหน้า มีหน้าที่ตาในการทำงาน

5) ขั้นความเสื่อม (Decline Stage)

ในขั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป เป็นระยะที่ทำงานน้อยลง มีความรับผิดชอบและบทบาทในสังคมน้อยลงไป

5.6 สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ ความสามารถด้านสติปัญญา และลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล รวมทั้งโอกาสที่บุคคลมีอยู่เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนอาชีพของบุคคล

5.7 การพัฒนาตามช่วงชีวิตดังกล่าวเป็นสิ่งที่ให้การแนะนำได้ ส่วนหนึ่งนั้นจะอาศัยการสร้างเสริมความสามารถและความสนใจ อีกส่วนหนึ่งก็คือการให้ความช่วยเหลือ การพิจารณาความจริงและการพัฒนาความคิดรวบยอดของแต่ละบุคคล

5.8 พัฒนาการทางอาชีพที่แท้จริงแล้วก็คือ พัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ ไปพร้อมกันกับกระบวนการคิดรวบยอดของบุคคล หรือการที่บุคคลเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ทำให้มองเห็นภาพพจน์เกี่ยวกับตนเอง ซึ่งจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการศึกษาและบทบาทที่เขาจะเป็นต่อไปในอนาคต

5.9 การเข้าสู่อาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการประนีประนอมระหว่างบุคคลกับตัวแปรทางสังคมหรือระหว่างความคิดรวบยอดกับตัวเองและความเป็นจริงนั่นเอง

5.10 ความพอใจในงานและความพอใจในชีวิต ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลสามารถหางานที่มีความเหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ลักษณะบุคลิกภาพและคุณค่าของแต่ละบุคคล

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ ได้นำความรู้ด้านพัฒนาการด้านความคิดรวบยอดของตนเอง (Self Concept) มารวมกับความต้องการในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพตามภาพพจน์ที่ตนเองได้ประเมินไว้ โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ได้แก่ ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของแต่ละบุคคล

6. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินชเบอร์ก

ทฤษฎีนี้ เห็นว่าพัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ซึ่งในที่สุดจะมีการเลือกงานอาชีพขึ้นโดยการเลือกอาชีพดังกล่าวไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน โดยมีหลักการที่สำคัญ (Ginzberg. 1974 : 47-57) ดังนี้

6.1 การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการด้านพัฒนาการที่เกิดขึ้น โดยใช้เวลานานกว่า 10 ปี ขึ้นไป

6.2 กระบวนการเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่ไม่มีการย้อนกลับ

6.3 การเลือกอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการของบุคคล และความเป็นจริง ทั้งนี้คำนึงถึงความสามารถและเป้าหมายเป็นสำคัญ

6.4 การเลือกอาชีพของบุคคลนั้น กินชเบอร์กได้เน้นพัฒนาการทางอาชีพเฉพาะช่วงอายุ 0-21 ปี โดยแบ่งได้ดังนี้

1) ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period)

ระยะนี้จะมีอายุระหว่าง 0-11 ปี เป็นระยะที่เด็กจะคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพในลักษณะของความปรารถนาและทำสิ่งต่างๆ ตามที่ใจต้องการโดยไม่คำนึงข้อเท็จจริงต่างๆ

2) ระยะการทดลอง (Tentative Period)

ระยะนี้จะมีอายุระหว่าง 11-17 ปี เป็นระยะที่ความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการเลือกอาชีพ ในระยะนี้การเลือกอาชีพจึงเป็นเพียงการทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบที่เป็นจริงยังไม่ได้ถูกนำมาให้ร่วมกันในการพิจารณาเลือกอาชีพ

3) ระยะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (Realistic Period)

ระยะนี้จะมีอายุระหว่าง 17-21 ปี เป็นระยะที่มีการพิจารณาตนเอง และอาชีพประกอบกันเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นขั้นที่พิจารณาสภาพความเป็นจริงไม่เป็นการเพ้อฝันอีกต่อไป

6.5 พัฒนาการทางด้านอาชีพนั้นได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบอื่นๆ อีกเช่น ในด้านของสภาพความเป็นจริง โดยบุคคลจะต้องพิจารณาจากความสามารถ ความถนัดของตนเอง องค์ประกอบทางด้านการศึกษา องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ และองค์ประกอบทางด้านค่านิยม ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีผลมาจากพัฒนาการทางอาชีพของบุคคล ทั้งสิ้น

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ด้านการประกอบอาชีพอิสระ ภายในประเทศ โดยได้ประมวลมาจากนักวิชาการและนักธุรกิจ ที่ได้ทำการศึกษาโดยได้รวบรวม มานำเสนอ ดังนี้

ศรีสง่า กรรณสูต และสาโรช บัวศรี (2521 : 103) ได้เสนอว่า สาเหตุที่ทำให้ ผู้สำเร็จการศึกษาไม่นิยมประกอบอาชีพอิสระ เป็นเพราะว่าค่านิยมของสังคมให้ความสำคัญยกย่องต่อ อาชีพข้าราชการและยังปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมในการรับราชการให้แก่ลูกหลาน และเห็นว่าการ ประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงต่อการขาดทุน และความล้มเหลวสูงกว่าการเป็น ลูกจ้าง การจัดการศึกษาไม่ได้เน้นการประกอบอาชีพอิสระ ไม่มีการให้ประสบการณ์ในการค้า เพราะอาชีพอิสระมีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถ้าหากนักเรียนไม่มีพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพนั้นก็จะขาดความรู้ ประสบการณ์ ทำให้ยากที่จะตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ มากกว่าการทำงานเป็นลูกจ้าง นอกจากนี้ ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น ความรู้ในการจัดการ การตลาด ประสบการณ์ทางการค้า เงิน พึ่งพของอาชีพบิดามารดา ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาชีพรับราชการหรือรับจ้างไม่ต้องการเลย

ศิวพร มั่นทุกานนท์ (2522 : 15,17) ได้แสดงความเห็นว่า การประกอบธุรกิจขนาด ย่อมั้น ต้องใช้ความสามารถของตนเอง คิดหาโอกาสด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่ง ที่แปลกและแตกต่างไปจากเดิม ต้องมีความเสี่ยงต่อการลงทุน การเริ่มต้นประกอบธุรกิจต้องถูก เวลาและเหมาะสมกับสถานการณ์ นอกจากนี้ ยังเห็นว่าช่วงการเริ่มต้นธุรกิจยังจำเป็นต้องพึ่งพา ความช่วยเหลือจากครอบครัว จึงจะสามารถประสบความสำเร็จได้

เฉลียว บุรีภักดี (2527 : 185-187) ได้กล่าวว่า แนวโน้มในการประกอบอาชีพอิสระ ของเยาวชนไทยนั้น ส่วนใหญ่จะทำแทนพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือเคยเป็นลูกจ้าง พอชำนาญจึงทำ เองหรือค่อยเรียนรู้และเปิดกิจการเป็นของตนเอง สาเหตุมาจากการฝึกฝน หรือการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมในครอบครัวเหมาะสม และมีผลตอบแทนสูง

กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 112 – 114 ; อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. 2535 : 11) ได้ศึกษากระบวนการเข้าสู่ ตลาดแรงงานของผู้ประกอบอาชีพอิสระ พบว่ามีด้วยกัน 4 รูปแบบ ได้แก่

- 1) ประกอบอาชีพตามบิดามารดา
- 2) ประกอบอาชีพโดยไม่ตั้งใจมาก่อนหรือโดยความบังเอิญ
- 3) มีความตั้งใจและหาทางเข้าสู่อาชีพที่เลือกไว้
- 4) การทดลองประกอบอาชีพอิสระหลาย ๆ อาชีพ จนพบอาชีพที่เหมาะสมและยึดเป็น อาชีพหลัก

สุรพงศ์ ไชยวงศ์ (2533 : 14 ; อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ. 2533 : 11) ได้ทำการศึกษาการเข้าสู่งานอาชีพอิสระพบว่า แตกต่างกันไปไม่มีรูปแบบที่ตายตัวแน่นอน แต่อาจจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ ได้แก่

- 1) ริเริ่มกิจการเอง
- 2) เป็นอาชีพของบิดามารดา หรือญาติพี่น้อง

ฮอลแลนด์ (Holland. 1965 : 248-249) กล่าวว่า ผู้ที่จะสามารถประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนตัว ต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นว่า ต้องเป็นผู้ประกอบการให้ได้ เป็นผู้รู้จักคิดก่อนตัดสินใจภายใต้ความถูกต้องของข้อมูล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ เป็นผู้ที่มีความคิดและทุน รู้จักถึงวิธีการใช้ทุนให้น้อยที่สุดในการเริ่มต้นธุรกิจ มีความรู้และทักษะ ตลอดจนประสบการณ์ที่เพียงพอที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในอนาคต เป็นผู้ที่มีมุ่งหวังในชัยชนะในการแข่งขัน ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องมีความกล้าในการตัดสินใจด้วยตนเองในการเสี่ยงเพื่อการเริ่มต้นประกอบธุรกิจอย่างรอบคอบ

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การเลือกประกอบอาชีพอิสระ ควรพิจารณาองค์ประกอบในการประกอบอาชีพ ดังนี้

1. ความตั้งใจในการประกอบอาชีพอิสระด้วยบุคลิกภาพและแรงจูงใจภายในตนเอง
2. มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ
3. มีความรู้และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพอิสระ
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ พบว่ามีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระไว้ ดังนี้

ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34-36) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระกับความสำเร็จในการประกอบอาชีพ พบว่า ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. แรงผลักดัน หรือ แรงจูงใจให้บุคคลทำงาน แรงผลักดันนี้ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความพากเพียร และความทะเยอทะยาน
2. ความสามารถด้านจิตใจ ประกอบด้วย สติปัญญา ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นความสามารถที่เอาใจเขามาใส่ใจเรา ความมั่นคงในอารมณ์ ความสามารถในการเข้าสังคม และการรู้จักผ่อนหนักเป็นเบา

4. ความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา รู้จักใช้คำพูดหรือวาจาที่สามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

5. ความรู้ทางเทคนิค หรือวิธีการที่จะทำให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ

วชิร โอภิธกร (2541 : 11) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ทักษะ คำนึงม มีความพร้อมทางด้านเงินทุน คุณลักษณะทางจิตใจที่จะเสี่ยงต่อความล้มเหลว และมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะประกอบอาชีพนี้ ในการเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพอิสระมักจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ แนวทางการดำเนินงานจากบิดา มารดา หรือจากการที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการมาก่อน โดยเสนอว่าสถานศึกษาควรได้มีการปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระและประสบการณ์ทางการค้า ความรู้ ในการจัดการธุรกิจให้มากขึ้น

เดลีโอ (Deleo. 1982 : 1086A) ได้ทำการศึกษาจิตลักษณะของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการมีจิตลักษณะ ดังนี้

1. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
2. มีนิสัยชอบเสี่ยง
3. มีความพยายาม
4. กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง
5. มีความมั่นคงแน่วแน่
6. มีเป้าหมายที่แน่นอน
7. มีการพัฒนาแผนงานเพื่อช่วยให้เกิดผลตามเป้าหมาย
8. มีความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นตัวของตัวเอง

เฟรดแมน (Friedman. 1984) ได้ศึกษาและสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพด้านธุรกิจ พบว่า ผู้ประสบผลสำเร็จในการประกอบธุรกิจควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่ชัดเจน
2. มีมนุษยสัมพันธ์
3. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
4. อดทนต่อความล้มเหลว
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

เดนตัน (Denton. 1986 : 2989A) ได้ทำการวิจัยถึงลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการพบว่า ลักษณะของผู้ประกอบการได้แก่

1. มีความขยัน
2. มีความพยายาม
3. มีความเพียรสูง
4. มีความตั้งใจ และรู้จักตัดสินใจ
5. ความมีทรัพยากรสมบัติ
6. มีความคิดริเริ่ม
7. รู้จักการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง
8. ความรู้สึกรับผิดชอบต่อการทำทนาย

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1987 : 215-216) ได้กล่าวว่า ผู้ประกอบการจะมีคุณลักษณะทางจิตใจที่สำคัญประการหนึ่งคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (Need for Achievement) ซึ่งผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร เป็นคุณลักษณะที่บุคคลไม่พึงพอใจที่จะกระทำสิ่งที่มีความง่าย โดยไม่ต้องใช้ความสามารถ แต่จะเลือกทำในสิ่งที่ยากและเหมาะสมกับความสามารถของตนเอง ทั้งมีความพึงพอใจในความสำเร็จจากการได้ทำสิ่งที่ยากนั้น ไม่กลัวกับการประสบความล้มเหลวที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง มากกว่าการหวังที่จะพึ่งดวง

2. มีความกระตือรือร้น หรือมีความขยันขันแข็งในการกระทำในสิ่งที่แปลกใหม่มีความพากเพียรที่จะทำงานที่ท้าทายความสามารถของตน ชอบทำงานที่ต้องใช้สมองและพอใจเมื่องานนั้นสำเร็จ

3. มีความรับผิดชอบ เป็นลักษณะที่มีความพยายามจะทำงานให้เสร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง ไม่ได้ทำเพื่อที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น และต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาบงการให้ทำสิ่งใด

4. รู้ถึงผลของการตัดสินใจด้วยตนเอง เป็นลักษณะที่มีความเชื่ออย่างมีเหตุผลจากการกระทำของตน ไม่ใช่เป็นการคาดเดาผลอันอาจจะเกิดขึ้น

5. เป็นผู้มองการณ์ไกล เป็นผู้ที่มีการวางแผนในระยะยาว คอยหาโอกาสและช่องทางในการประกอบกิจการ จากประสบการณ์อันจะนำไปสู่การวางแผนในอนาคต

6. มีความรู้ความสามารถในการจัดระบบการบริหารจัดการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระจะมีคุณลักษณะบางประการที่สามารถบ่งบอกได้ว่า จะสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ และมีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วยความรู้ในการบริหารจัดการ ความรู้ทางด้านเทคนิค แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของตัวผู้ประกอบอาชีพ มีความกล้าและภาวะผู้นำสูง และมักจะได้รับการสนับสนุนในทุกด้านจากครอบครัว

งานวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาภูมิหลังของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในประเทศตุรกี พบว่า อาชีพเดิมของผู้ประกอบการเหล่านั้น ประกอบอาชีพค้าขายร้อยละ 43 เกษตรกรร้อยละ 17.4 และเป็นคนงานในระดับช่างฝีมือร้อยละ 17.3 นอกจากนั้นประกอบอาชีพอื่นๆ โดยผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายและบิดาได้ดำเนินกิจการอุตสาหกรรมมาก่อนจะได้ครอบครองกิจการขนาดใหญ่ เพราะมีเงินทุนมาก และมีแรงจูงใจทางด้านการตลาด ส่วนคนงานในระดับช่างฝีมือจะเข้าสู่กิจการโดยการเลื่อนขั้นทางการประกอบอาชีพ และมีความต้องการขยายขยาย และพลิกผันตัวเองขึ้นมาเป็นผู้ประกอบการ สาเหตุหนึ่งก็เนื่องมาจากแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ (Alexander. 1960 : 256-278) และจากการศึกษาผู้ประกอบการในประเทศเลบานอน พบว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 40 ไม่เคยได้รับการการศึกษาในระบบโรงเรียนมาก่อน ผู้ประกอบการร้อยละ 31 มีบิดาและมารดาประกอบอาชีพค้าขาย โดยผู้ประกอบการร้อยละ 26 มีบิดามารดาประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็กและอุตสาหกรรมในครัวเรือน และผลการศึกษาเส้นทางการเข้าสู่อาชีพธุรกิจนั้นพบว่า เกิดจากความสนใจและความคิดริเริ่มของตัวผู้ประกอบการเองร้อยละ 26 เกิดขึ้นโดยบังเอิญร้อยละ 17 เกิดจากการคบค้าสมาคมกับนักธุรกิจร้อยละ 16 นอกจากนั้นเกิดจากประสบการณ์ การสนับสนุนของญาติพี่น้องและการท่องเที่ยวไปพบสิ่งที่แปลกใหม่ (Sayigh. 1962 : 358-359)

ในทวีปเอเชียและเป็นประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทย มีการศึกษาการประกอบอาชีพอิสระเช่นกัน โดยจากการประเมินบทบาทของผู้ประกอบการ ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม เพื่อค้นหาจุดเริ่มต้น ทักษะและแรงจูงใจของผู้ประกอบการสามารถสรุปได้ว่าการที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้ประกอบการขึ้นอยู่กับโอกาสทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และในการเริ่มต้นของกิจการนั้น ได้รับความช่วยเหลือจากญาติ ทั้งการให้คำแนะนำและเงินทุน แต่กิจการจะขยายตัวช้าเพราะขาดทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ด้านการบริหารจัดการ (Tran. 1969 : 443-445) ส่วนการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศญี่ปุ่น พอสรุปได้ว่า ตัวกำหนดการก้าวเข้ามาเป็นผู้ประกอบการนั้นคือ แนวคิด ค่านิยมของแต่ละบุคคลไม่ใช่เกิดจากกลุ่มบุคคลอื่นเป็นผู้ผลักดัน อาชีพของผู้ปกครอง หรือปัจจัยทางสังคมอื่นๆ แต่ประการใด (Hirschmeir. 1971 : 241-266)

สำหรับในประเทศไทย จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการถึงวิธีการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า บิดามารดาควรสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพผู้ประกอบการให้แก่บุตร ด้วยการพยายามให้ความรู้ ความเข้าใจเมื่อมีโอกาส ด้วยวิธีส่งเสริม กระตุ้นให้บุตรได้ฝึกอาชีพต่อบิดามารดา ให้ความรู้ด้วยการทัศนศึกษาโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการงานแสดงสินค้า สนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สนับสนุนให้บุตรเริ่มต้นธุรกิจจากกิจการขนาดเล็กเพื่อพัฒนาทักษะการจัดการ ให้การสนับสนุนด้านเงินลงทุน หรือหาแหล่งเงินทุนให้แก่บุตร (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 124-129) และในส่วนตัวของเยาวชนเอง เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ (2529 : 23-25) ได้ศึกษาแนวโน้มการเข้าทำงานของเยาวชนทั่วประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า เหตุที่เลือกประกอบอาชีพนี้เพราะเชื่อว่าตนเองนั้น มีความรู้ความสามารถในด้านนี้ และสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวเอื้ออำนวยผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะมีความพอใจด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นอาชีพที่อิสระ การเดินทางไปทำงานมีความสะดวกเพราะใกล้ที่พัก มีกำไรดี ได้อยู่กับบิดามารดาแล้วเกิดความสบายใจ สามารถใช้ความคิดและความสามารถของตนเองและสนุกสนานเพลิดเพลินเพราะได้พบคนมาก ในด้านความช่วยเหลือที่ต้องการ ปรากฏว่า ต้องการความช่วยเหลือในหลายด้าน เช่น เงินกู้ยืมเพื่อการลงทุน การหาตลาดขายส่ง การฝึกอบรมด้านต่างๆ การประกันราคาผลผลิต ตลอดจนได้รับความรู้และบริการเกี่ยวกับสุขภาพและยารักษาโรคอันเกิดมาจากการประกอบอาชีพของตนเอง ในด้านความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระเห็นว่า การประกอบอาชีพอิสระมีอนาคตที่แจ่มใส โดยอธิบายว่าได้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้มีทุนในการขยายกิจการ และความรู้ในอาชีพสามารถทำให้สร้างรายได้ตลอดปี แต่อีกส่วนหนึ่งก็มีความเห็นว่า อนาคตไม่ค่อยแจ่มใสแต่ยืดยาวต่อไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ ข้อมูลจากการวิจัยและแหล่งข้อมูลอื่นๆ เชื่อว่าคุณสมบัติสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จในการทำงานมีหลายประการ เช่น การรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การรู้จักใช้เงินในการลงทุน ความตั้งใจในการทำงาน การเป็นผู้ใฝ่รู้และหาประสบการณ์อยู่เสมอ และความมีอุปนิสัยร่าเริงแจ่มใส เป็นเรื่องที่สามารถปลูกฝังได้ทั้งในระบบโรงเรียนและภายในครอบครัว จึงควรส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระทั้งในด้านทักษะการประกอบอาชีพ ทัศนคติ ความเชื่อ และนิสัยรักการทำงาน รวมทั้งความช่วยเหลือด้านเงินทุนและการตลาดอีกด้วย

นอกจากนี้ จากการศึกษา แรงผลักดันของครอบครัวต่อการเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระของสมาชิกในครอบครัว พบว่า การที่ครอบครัวมีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวจะส่งผลให้สมาชิกภายในครอบครัวได้เรียนรู้ถึงการประกอบอาชีพจนสามารถที่จะทำตาม และนำไปสู่การสืบทอดกิจการได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 6) และบางครอบครัวที่มีฐานะ

ทางเศรษฐกิจตกต่ำ ก็จะเป็นแรงผลักดันให้สมาชิกภายในครอบครัวพยายามหารายได้มาจุนเจือครอบครัวจนทำให้ก้าวเข้าสู่การประกอบอาชีพอิสระได้

สรุปได้ว่า สถาบันครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพของบิดามารดา เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของสมาชิกในครอบครัวเพราะว่า เป็นปัจจัย ที่สามารถที่จะส่งเสริม และปลูกฝังให้สมาชิกภายในครอบครัวเกิดมีเจตคติที่ดี ต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้เกิดการซึมซับได้ตั้งแต่วัยเด็กจนเข้าสู่วัยแรงงานและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับนำไปสู่การประกอบอาชีพอิสระได้

งานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ที่เลือกประกอบอาชีพอิสระ พบว่ามี การศึกษาอย่างหลากหลายทั้งงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ในการศึกษาเรื่องของการศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระของ สัญญา จัดตานนท์ (2521 : 90-91) ปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลและสามารถอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพอิสระ ประกอบด้วย ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับอาชีพอิสระ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา ความมีเหตุผลทางเศรษฐกิจ และคุณลักษณะของผู้ประกอบการ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยง แรงจูงใจต่ออาชีพอิสระและความมานะพยายาม

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 93-123) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นผู้ประกอบการในด้านจิตลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผลในแง่ของการลงทุน แรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ คุณลักษณะการคิดค้นประดิษฐ์ด้วย ความมีเหตุผล ความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ ความเชื่อมั่นในอิทธิพลจากการควบคุมภายในตน ความไม่เชื่อเกี่ยวกับโชคลาง ความเป็นผู้นำ ความสามารถและเชื่อมั่นในสังคมเชิงธุรกิจ

เดลโล (Deleo. 1982 : 50) ได้ทำการศึกษาถึงจิตลักษณะของเหล่าผู้ประกอบการและนักใต้เขา เพื่อศึกษาในด้านของจิตลักษณะที่จะเป็นองค์ประกอบภายในที่จะนำไปให้พวกเขาประสบความสำเร็จ พบว่ามีคุณลักษณะของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความพยายาม ความกล้าในการตัดสินใจด้วยตนเอง การคำนึงถึงความเสี่ยง ความมั่นคงแน่นอนและการมีเป้าหมายที่แน่นอน การพัฒนา งานเพื่อช่วยให้เกิดผลตามเป้าหมาย และความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับสูง

เดนตัน (Denton. 1986 : 46A) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีความพยายาม ความขยันหมั่นเพียร ความ

ตั้งใจและรู้จักตัดสินใจ มีความคิดริเริ่ม สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีความรู้สึกในด้านบวกต่อความท้าทาย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถที่จะสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการควรจะมีคุณลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีความรู้ในอาชีพอิสระ มีความพยายาม มีความกล้าตัดสินใจ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง

บุคลิกภาพกับการประกอบอาชีพอิสระ

ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม พบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในด้านของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อบุคคลรอบข้าง และสามารถสร้างความรู้สึกรับรู้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมให้เกิดขึ้น ทำให้เกิดการยอมรับและเป็นที่ต้องการของสังคม (วัลลี หลีสันติพงศ์. 2538 : 13) ดังนั้นในการเลือกการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลนั้นจะสนองความต้องการข้างต้นได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือล้มเหลวของการประกอบอาชีพนั้นๆ เป็นสำคัญ โดยบุคคลดังกล่าวควรจะมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับงานแต่ละด้านอีกด้วย

ความหมายของบุคลิกภาพ

ในการศึกษาเรื่องของบุคลิกภาพมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของ “บุคลิกภาพ” ไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย (Traits) ที่ร่วมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ที่แสดงออกหรือตอบสนอง (Interaction) ต่อสิ่งแวดล้อม

บึงอร ภูวภิรมย์ขวัญ (2526 : 41) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างอันได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึกและพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกอย่างมีความคงตัวสำหรับเป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคล อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้าง แต่ต้องใช้เวลาพอสมควร

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2531 : 5) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพ ว่าเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายในและส่วนภายนอก

1) ส่วนภายใน ได้แก่ ส่วนที่มองเห็นได้ยาก แต่อาจทราบโดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์เฉพาะตัว ความใฝ่ฝันปรารถนา ปรัชญาชีวิต ค่านิยมและความสนใจ

2) ส่วนภายนอก ได้แก่ ส่วนที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว การพูดจา การนั่ง การยืน การเดิน เป็นต้น

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ปฏิบัติการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น เป็นเรื่องของพฤติกรรมของแต่ละบุคคลซึ่งต่างมีแบบแผนการแสดงพฤติกรรมของตนเองซึ่งอาจมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันบ้างในแต่ละบุคคล ซึ่งจะไม่เหมือนกันทั้งหมด จึงสามารถแยกความแตกต่างของบุคคลได้ ตามแบบแผนของพฤติกรรมจึงเป็นการนำไปสู่การสร้างบุคลิกภาพ

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533 : 1) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล แสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสภาพแวดล้อมที่ตนเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

เยาวเรศ ไหลอุดม (2541 : 17) ได้กล่าวถึง บุคลิกภาพ ว่าหมายถึง ลักษณะเฉพาะของคนแต่ละบุคคล ได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

อรุณศรี อักษรศรี (2544 : 30) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดยรวมทั้งหมดของบุคคล ทั้งทางด้านรูปร่างหน้าตา อารมณ์ ทักษะ การแสดงออกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของบุคคลนั้นๆ อันเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

ในต่างประเทศ ได้มีการให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ใกล้เคียงกัน ได้แก่

แอลพอร์ท (Alporrt. 1961 : 28) ได้ให้ความหมายของคำว่า บุคลิกภาพ หมายถึง หมวดหมู่ของระบบทางจิตที่มีพลังในตัวบุคคล เป็นตัวกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล

กอร์ดอน (Gordon. 1963 : 14) มีความคิดเห็นต่อบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพ เป็นผลรวมทั้งหมดของพฤติกรรมในแต่ละบุคคล

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1967 : 472) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ เป็นแบบแห่งลักษณะบุคคล และวิธีการแสดงออกซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล

มอร์ริส (Morris. 1993 : 618) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพไว้ว่า หมายถึง รูปแบบของลักษณะต่างๆ (Traits) ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด และทักษะ

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะโดยรวมเฉพาะบุคคล ที่แสดงออกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น โดยมีความคงเส้นคงวาพอสมควร จึงสามารถนำไปทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ได้พอสมควร

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพจะมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (Environment) เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทต่อสังคมโดยรวมแล้ว บุคคลจะต้องมีการปรับตัว เพราะการปรับตัว เป็นความสามารถของบุคคลแต่ละคนที่จะปฏิบัติตนหรือแสดงออกอย่างมีความสุขในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ ไม่ได้เป็นสิ่งที่มีความมาแต่กำเนิดหรือทางพันธุกรรมแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น บุคคลจะมีบุคลิกภาพได้ก็เพราะ การที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์ และหรือมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะเริ่มเรียนรู้การมีความสัมพันธ์และหรือมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่วัยเยาว์ บุคลิกภาพไม่เพียงแต่มีอิทธิพลต่อเฉพาะตัวเจ้าของบุคลิกภาพเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่อยู่แวดล้อมตัวเรา สามารถทำให้สังคมอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขหรือไม่มีความสุขก็ได้ (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 22) ดังนั้น บุคลิกภาพจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการสั่งสอนและได้รับการปลูกฝัง สั่งสอน ปรับปรุง และเสริมสร้างเพื่อเกิดบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ต่อการประกอบอาชีพอิสระ

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพเป็นความพยายามที่จะอธิบายถึงระบบโครงสร้างของบุคลิกภาพอย่างมีระบบ ทฤษฎีที่ดีนั้นจะต้องอธิบายได้ถึงส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละคนหรือกลุ่มแบบรายเฉลี่ย (Norm) และสามารถเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นได้ (นวลละอ อสุภาพล. 2527 : 12 ; อ้างอิงจาก Hilgard & other. 1971) เนื่องจากว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพ นั้นมีมากมายหลายแนวคิด ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภท (โสภา ชูพิกุลชัย. 2521 : 100) ดังนี้

1. ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory)

ทฤษฎีแบ่งประเภท เป็นทฤษฎีที่ขึ้นอยู่กับการศึกษาสังเกตโดยทั่วๆ ไป โดยมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับตัวบุคคล และขึ้นอยู่กับที่ยอมรับลักษณะหรือบุคลิกภาพภายนอก ได้แก่

1) ทฤษฎีโครงสร้างของมนุษย์ (Constitutional Theory) ของเชลดอน (Sheldon)

ทฤษฎีดังกล่าว ได้อธิบายว่ากระบวนการในการพัฒนาบุคลิกภาพ จะใช้ลักษณะของรูปร่างเป็นตัวกำหนด แบ่งออกเป็น 3 ประเภท (Belkin & Skydell. 1979 : 299-301 ; อ้างอิงจาก Sheldon. 1924) ได้แก่

1.1 ประเภทอ้วนกลม (Endomorphy) ได้แก่พวกที่มีรูปร่างอ้วนกลม กล้ามเนื้ออ่อนนุ่ม ชอบความสบาย ชอบรับประทานอาหาร สนุกสนาน สังคมดี

1.2 ประเภทสมส่วน (Mesomorphy) ได้แก่พวกที่มีรูปร่างอย่างนักกีฬา คือ มีร่างกายแข็งแรง บึกบึน กล้ามเนื้อแข็งแรง ชอบการออกกำลังกาย เล่นกีฬา กระฉับกระเฉง ชอบผจญภัย

1.3 ประเภทผอมบาง (Ectomorphy) ได้แก่พวกที่มีรูปร่างผอมบาง มีการพัฒนากล้ามเนื้อไม่เต็มที่ หน้าอกแบนราบ อารมณ์อ่อนไหว ไม่ชอบสังคม อ่อนแอ

2) ทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ (Analytical Psychology) ของจุง (Jung)

ทฤษฎีกลุ่มนี้ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท (Samuel. 1981 36 ; อ้างอิงจาก Jung. n.d.) คือ

2.1 ประเภทเก็บตัว (Introvert) มีลักษณะเคร่งครึม มีหลักเกณฑ์ เชื่อมั่น ในตนเอง ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น และเป็นบุคคลที่ผูกพันกับสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง มากกว่าที่จะผูกพันทางสังคม

2.2 บุคคลประเภทมีลักษณะเด่นชอบสังคม (Extrovert) มีลักษณะเปิดเผย ชอบสังคม สนุกสนาน ช่างพูด และสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้กับทุกสถานการณ์ มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม พร้อมทั้งจะเปลี่ยนแปลงเพื่อรับสถานการณ์ใหม่ๆ เป็น คนที่ไม่ชอบเก็บตัว

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory)

ทฤษฎีในกลุ่มนี้มุ่งที่จะอธิบายลักษณะของบุคลิกภาพตามตำแหน่งต่างๆ ในตาราง ซึ่งแทนในแต่ละลักษณะนิสัย อาทิเช่น เราอาจกำหนดบุคคลใดบุคคลหนึ่งลงในตารางของความ ขยันหมั่นเพียรและความฉลาด ซึ่งเป็นเพียงลักษณะนิสัยหนึ่งของบุคลิกภาพซึ่งแต่ละตารางเรา เรียกว่า Dimension (โสภา ชูพิกุลชัย. 2521 : 102) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้จะพยายามที่จะ แสวงหาคำอธิบายลักษณะนิสัยที่สั้นๆ ที่สามารถใช้อธิบายอุปนิสัยของคนทั่วไป และการตั้งชื่อ ของลักษณะนิสัยให้สั้นและกะทัดรัดนั้น ทำได้โดยวิธีที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ทฤษฎีในกลุ่มนี้ ได้แก่

1) ทฤษฎีจิตวิทยาแต่ละบุคคล (Psychology of Individual) ของ แอลพอร์ต (Allport. 1879 : 1968) ทฤษฎีนี้จะแบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 ลักษณะทั่วไป (Common Traits) เป็นลักษณะที่สามารถเปรียบเทียบ ได้กับบุคคลทั่วไปทุกคน เช่น ค่านิยมทางศาสนา สังคม การเมือง เศรษฐกิจ เป็นต้น

1.2 ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Traits) เป็นลักษณะที่ทำให้บุคคลแต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ

1.2.1 ลักษณะร่วมธรรมดา (Coordinal Traits) เป็นลักษณะเด่นของบุคคลที่มีลักษณะเด่นเหนือลักษณะอื่นใดทั้งหมด

1.2.2 ลักษณะศูนย์กลางร่วม (Central Traits) เป็นลักษณะร่วมที่หลายคนมีร่วมกันกับผู้อื่น

1.2.3 ลักษณะการตอบสนอง (Secondary Traits) เป็นทัศนคติของบุคคลในการโต้ตอบในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

โดย แคทเทล (Cattell B. 1957 : 33 : อ้างอิงจาก สมคิด รักษาทรัพย์. 2547 : 10 - 11) เชื่อว่ามนุษย์แต่ละคน จะมีลักษณะบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไป โดยได้เปรียบเทียบบุคลิกภาพเป็นเสมือนโครงสร้างที่สลับซับซ้อน เช่นเดียวกันกับโครงสร้างของสมองมนุษย์ ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ จึงได้จัดแบ่งบุคลิกภาพไว้หลายแบบตามลักษณะของบุคคลไว้เป็น 2 ประเภท เช่นกัน ได้แก่ ลักษณะทั่วไป (Common Traits) และลักษณะเฉพาะตัว (Unique Traits)

2) ทฤษฎีพื้นผิวและแหล่งของลักษณะต่างๆ (Surface and Source) ทฤษฎีนี้จะแบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะ (Hall & Lindzey. 1978 : 396-411) คือ

2.1 ลักษณะพื้นผิว (Surface Traits) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวแปรที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาจนเป็นที่สังเกตได้

2.2 ลักษณะต้นตอ (Source Traits) หมายถึง ลักษณะที่เป็นตัวแทนของตัวแปรที่ซ่อนอยู่ภายใน และจะมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของลักษณะพื้นผิว ซึ่งถือว่าลักษณะต้นตอนี้ เป็นโครงสร้างทางจิต และเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพทั้งหมด แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1 ลักษณะแม่บท (Constitutional Traits) เป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงผลสะท้อนจากพันธุกรรมของแต่ละบุคคล

2.2.2 ลักษณะที่สิ่งแวดล้อมสร้างขึ้น (Environment – Mod Traits) เป็นลักษณะที่แสดงผลสะท้อนจากสภาวะต่างๆ ที่ส่งผลกระทบมาจากสังคมที่อยู่รอบข้าง

3. ทฤษฎีความเชื่อทางพลังแรงขับ (Dynamic Theory)

ทฤษฎีความเชื่อทางพลังแรงขับ มีความเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในลักษณะของความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมทางด้านของกายภาพ (Physical) และทางด้านของสังคม (Social)

โดยเฉพาะเรื่องของความขัดแย้งในใจที่เกิดขึ้นจากแนวโน้มทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ นักจิตวิทยาที่ศึกษาในแง่ของพลวัตรนี้คือ ฟรอยด์

ฟรอยด์ (Freud) เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่

1) อิด (Id) เป็นความต้องการที่จะแสวงหาความสุขและแสดงออกโดยตามธรรมชาติ ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด

2) อีโก้ (Ego) เป็นส่วนของความมีเหตุมีผล มีหน้าที่ยับยั้งและควบคุมความต้องการตามธรรมชาติของ อิด ให้แสดงออกอย่างมีความเหมาะสม

3) ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) เป็นส่วนที่มีหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้อยู่ในความมีคุณธรรม ศีลธรรมจรรยาที่ดี

โดยได้กล่าวการทำงานของระบบทั้งสามส่วนนี้จะทำงานเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงหลักพื้นฐานทางจิต (Libido) ซึ่งมาพร้อมกับชีวิตมนุษย์ ประกอบด้วย ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ และแรงขับเพื่อสนองความต้องการ ทั้งสามประการนี้ก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมต่างๆ

4. ทฤษฎีรวมทั้งร่างกายและจิตใจ

ทฤษฎีในกลุ่มนี้ จะมุ่งทำการศึกษากว่า การเข้าใจถึงบุคลิกภาพ จะต้องเข้าใจในส่วนรวมของพฤติกรรม จะมองแบบแยกส่วนไม่ได้ มนุษย์มีศักยภาพ (Potential) ที่จะพัฒนาไปในทางที่ดี นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ โรเจอร์ (Rogers) และมาสโลว์ (Maslow) (สมคิด รักษาทรัพย์. 2547 : 11 -12)

โรเจอร์ (Rogers) ได้แบ่งตัวตนของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) ตัวตนที่ตนมองเห็น (Self concept) หมายถึง ลักษณะของตนตามที่ตนเองมองเห็นว่า ตนเองเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมอย่างไร

2) ตัวตนที่เป็นจริง (Real self) หมายถึง ลักษณะตัวตนที่เป็นจริง

3) ตัวตนตามอุดมคติ (Ideal self) หมายถึง ลักษณะตัวตนที่ตนเองอยากจะเป็น

มาสโลว์ (Maslow) เชื่อว่ามนุษย์นั้นมีความต้องการ (Needs) ไม่มีที่สิ้นสุด โดยสามารถแบ่งชั้นความต้องการของมนุษย์ออกเป็นชั้นต่างๆ ได้ 5 ชั้นด้วยกัน และเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการชั้นแรกและความต้องการก็จะเพิ่มขึ้นเป็นชั้นที่สองและเพิ่มมากขึ้น จนถึงขั้นสุดท้าย สามารถแบ่งชั้นความต้องการของมนุษย์ ได้ดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เช่น ความหิว ความโหย ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์

2) ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety and security needs) เช่น ความต้องการมีอายุยืนยาว ความต้องการที่อยู่อาศัยที่มั่นคง เป็นต้น

3) ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ (Love and belongingness needs) เช่น ความต้องการมีส่วนร่วมกับผู้อื่นในการทำกิจกรรม ความต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนและผู้คนในสังคม เป็นต้น

4) ความต้องการรู้สึกรู้ว่าตนมีคุณค่า (Self – esteem needs) เช่น ความต้องการประสบความสำเร็จ ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง เป็นต้น

5) ความต้องการรู้จักตัวตนที่แท้จริงของตนเอง (Self – actualization needs) เช่น ความต้องการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพของตน เป็นต้น

5. ทฤษฎีที่เน้นสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคม (Social determinants)

ทฤษฎีในกลุ่มนี้เชื่อว่า ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว จะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์โดยตรง นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ แอดเลอร์ (Adler) ฟรอมม์ (Fromm) และสปริงเกอร์ (Spranger) (สมคิด รัชชาทรัพย์. 2547 : 12 -14)

แอดเลอร์ (Adler) เชื่อว่า บุคลิกภาพจะมีความสัมพันธ์กับอิทธิพลทางสังคมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล โดยมีความสัมพันธ์ดังนี้

1) ปมเด่น (Striving for Superiority) เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีความอยากเด่นอย่างใดอย่างหนึ่งที่แตกต่างกันออกไป

2) ปมด้อย (Inferiority feeling) เห็นว่าถ้ามนุษย์ทุกคนมีปมด้อย จึงมีความต้องการที่จะสร้างปมเด่นเพื่อนำมาทดแทนปมด้อยของตนเอง

3) วิถีชีวิต (Style of life) หมายถึง แบบแผนในการดำเนินชีวิตของบุคคลจะมีความแตกต่างกันออกไป

4) ความสนใจต่อสังคม (Social interest) เห็นว่ามนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะมีสัมพันธภาพต่อผู้อื่นในสังคมที่แตกต่างกันออกไป

5) ลำดับการเกิด (Order of birth) เห็นว่าลำดับการเกิดมีความสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งพบว่า บุตรคนโต คนกลางและคนสุดท้อง มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งความแตกต่างกันนี้มาจากประสบการณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล

ฟรอมม์ (Fromm) เห็นว่าสังคมเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล โดยการพัฒนาบุคลิกภาพจะขึ้นอยู่กับการให้โอกาสทางสังคม แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1) บุคคลประเภทยอมรับ (The receptive person) บุคคลประเภทนี้หมายถึง บุคคลที่ชอบรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นกันเองและชอบสมาคม

2) บุคคลประเภทแสวงหา (The exploitative) บุคคลประเภทนี้หมายถึง บุคคลที่ชอบแสวงหาผลประโยชน์จากผู้อื่น

3) บุคคลประเภทคล้อยตามสังคม (The marketing) บุคคลประเภทนี้หมายถึงบุคคลที่ชอบทำตามสังคม และพยายามทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือทำให้ได้รับการยกย่องทางสังคม

4) บุคคลประเภทเคร่งครัด (The hoarding) บุคคลประเภทนี้ หมายถึงบุคคลที่เคร่งครัดต่อประเพณี มักมีนิสัยประหยัด ตระหนี่ จู้จู้ก๊กจิก พิถีพิถัน

5) บุคคลประเภทคิดค้น (The Productive) บุคคลประเภทนี้ หมายถึงบุคคลที่ชอบการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ชอบการเปลี่ยนแปลง และทันสมัย

สปริงเกอร์ (Spranger) ได้ทำการศึกษาและแบ่งประเภทของบุคลิกภาพของบุคคลตามความนิยมด้านต่างๆ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 6 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1) บุคคลที่ยึดทฤษฎี บุคคลประเภทนี้จะทำอะไรอย่างมีเหตุมีผล หลักการ ระเบียบ และแบบแผนในการดำเนินชีวิต

2) บุคคลที่พึ่งเศรษฐกิจ บุคคลประเภทนี้จะถือเอาความถูกต้อง ความมั่นคง และมีความมั่งคั่งทางการเงิน

3) บุคคลที่นิยมการเมือง บุคคลประเภทนี้จะแสวงหาอำนาจ ยอมเสียสละเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจของตน

4) บุคคลที่นิยมศิลปะ บุคคลประเภทนี้จะมุ่งความงดงาม ความราบรื่นเป็นอุดมคติสูงสุดในการดำเนินชีวิต

5) บุคคลที่นิยมสังคม บุคคลประเภทนี้จะชอบที่ใช้ชีวิตอยู่ในหมู่เพื่อนฝูง ชอบการเข้าสังคม

6) บุคคลที่เคร่งศาสนา บุคคลประเภทนี้ จะนิยมและชอบดำรงชีวิตโดยยึดถือคำสอนของศาสนาเป็นหลักในการดำรงชีวิต

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีการจัดระบบบุคลิกภาพของไอแซนค์ (Eysenck) และทฤษฎีโครงสร้างของบุคลิกภาพของกิลฟอร์ด (Guilford) มีรายละเอียด ดังนี้

ไอแซนค์ (ประชา ผ่องใส. 2530 : 11; อ้างอิงจาก Eysenck. 1970 : 13 -15) ให้คำอธิบายว่าบุคลิกภาพของมนุษย์จะประกอบด้วยพฤติกรรม 4 ระดับ โดยได้นำมาจัดเรียงจากระดับต่ำสุดจนถึงระดับสูงสุด ได้แก่

1) ระดับต่ำสุด หมายถึง ระดับความต้องการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific responses) พฤติกรรมในระดับนี้ ได้แก่ การแสดงออก (Acts) ต่างๆ เช่น การตอบสนองต่อการทดสอบต่างๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมนี้อาจสามารถสังเกตได้ว่าเป็นลักษณะ (Characteristics) ของบุคคลหรือไม่ก็ได้

2) ระดับที่สอง หมายถึง ระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual responses) พฤติกรรมในระดับนี้ เป็นการตอบสนองเฉพาะอย่างที่มีแนวโน้มที่จะเกิดซ้ำกันภายใต้เหตุการณ์ที่มีความคล้ายคลึงกัน เช่นเมื่อได้ทำการทดสอบซ้ำ การตอบสนองของบุคคลจะคล้ายคลึงกับการตอบสนองเดิม หรือถ้าหากเกิดสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์เดิม บุคคลนั้นๆ ก็จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะคล้ายคลึงกับปฏิกิริยาเดิม ประมวลการจัดระบบสามารถวัดได้ในรูปของสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น เช่นวัดออกมาได้ในรูปของโอกาสที่จะเป็นไปได้ (Probability) ที่พฤติกรรมจะคงเส้นคงวาในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำอีก

3) ระดับสาม หมายถึง ระดับของนิสัย (Trait) พฤติกรรมในระดับนี้ จะเป็นพฤติกรรมที่แสดงเป็นลักษณะนิสัย อาทิเช่น ลักษณะความดีใจ ลักษณะความหงุดหงิด ลักษณะความไม่ยืดหยุ่น เป็นต้น ลักษณะนิสัย เป็นตัวแปร (Theoretical constructs) ที่ขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายในที่สังเกตได้ ของลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันกับกลุ่มหนึ่ง ในทัศนะของนักวิเคราะห์องค์ประกอบ ลักษณะนิสัยคือ องค์ประกอบกลุ่ม (Group Factors)

4) ระดับสูงสุด หมายถึง ระดับรูปแบบของบุคลิกภาพ การเก็บตัว พฤติกรรมในระดับนี้ จัดเป็นระบบมาจากลักษณะนิสัยการจัดระบบ ขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายในที่สังเกตได้ ของลักษณะนิสัยที่แตกต่างกับอีกกลุ่มหนึ่ง เรียกรูปแบบของบุคลิกภาพว่า เป็นตัวแปรในระดับสูง (Higher – order constructs)

กิลฟอร์ด (ประชา ผ่องใส. 2530 :11 ; อ้างอิงจาก Guilford. 1959 :7) ได้แบ่งลักษณะของบุคลิกภาพตามลักษณะ (Traits) ได้ 7 ด้านด้วยกัน ดังนี้

1) ด้านความสนใจ (Interests) เป็นความต้องการของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมต่างๆ เช่น การไต่คว้าที่ การทำงานหัตถกรรม เป็นต้น

2) ด้านความต้องการ (Needs) เป็นสิ่งที่บุคคลมีอยู่ในตัวของตัวเองแล้วตลอดชีวิต เช่น ความต้องการความเคารพยกย่อง ความนับถือ ความต้องการความสะดวกสบาย เป็นต้น

3) ด้านเจตคติ (Attitudes) เป็นความรู้สึกที่บุคคลหนึ่งมีต่ออีกบุคคลหนึ่งหรือวัตถุสิ่งของ เช่น เจตคติต่อเพื่อนร่วมงาน เจตคติต่อการประกอบอาชีพ เป็นต้น

4) ด้านความถนัดตามธรรมชาติ (Aptitudes) เป็นความสามารถเฉพาะบุคคลที่จะปฏิบัติงานนั้นๆ ได้ เช่น ความถนัดในการก่อสร้าง ความถนัดในการประกอบอาหาร ความถนัดในการสร้างงานศิลปะ เป็นต้น

5) ด้านสภาพทางอารมณ์ (Temperament) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาให้ทุกคนได้เห็น เช่น อารมณ์ดี ร่าเริง เศร้าโศก เสียใจ เป็นต้น

6) ด้านสรีระวิทยา (Physiology) เป็นการทำงานในระบบต่างๆ ของร่างกายเช่น ระบบการหายใจ ระบบการเคลื่อนไหว ระบบการย่อยอาหาร เป็นต้น

7) ด้านรูปร่างภายนอก (Morphology) เป็นเรื่องของโครงสร้างหรือรูปร่าง ลักษณะของร่างกาย เช่น สูง ต่ำ ผิวดำ ผิวขาว ผิวสองสี เป็นต้น

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพของมนุษย์ที่แสดงออกมาจะมีที่มาหรือสาเหตุที่แตกต่างกันออกไป ตามแต่นักจิตวิทยาได้จำแนกประเภทและที่มาของพฤติกรรมต่างๆ ทำให้ทราบว่าทุกคนจะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไป อาจเป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตได้ หรือเป็นพฤติกรรมภายในที่ต้องอาศัยการสังเกต อาทิเช่น การแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และสติปัญญา ที่ผู้วิจัยได้เลือกนำมาศึกษาความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

องค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ

จากการศึกษาของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา เห็นว่า บุคลิกภาพนั้นประกอบด้วยโครงสร้างที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ โดย เชปลินและบัคเนอร์ (Chaplin & Bucker. 1988 : 528) ได้แสดงโครงสร้างพื้นฐานของบุคลิกภาพตามลักษณะนิสัยต่างๆ รวม 50 ลักษณะ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพได้ และในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะทั้งในทางบวกและทางลบ ได้แก่

1. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- เป็นมิตร (Friendly)	- ขัดแย้ง (Critical)
- ร่วมมือกับผู้อื่น (Cooperative)	- ฉุนเฉียวง่าย (Irritable)
- สุภาพเรียบร้อย (Gentle)	- ไม่สุภาพ (Disagreeable)
- อบอุ่น (Warm)	- เฉยเมย (Cold)
- อ่อนโยน (Agreeable)	- ไม่เป็นมิตร (Unfriendly)

2. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- พึ่งพาได้ (Dependable)	- หลงลืม (Forgetful)
- ไว้ใจได้ (Reliable)	- เลินเล่อ (Careless)
- ซื่อสัตย์ (Honest)	- เหลวไหล (Negligent)
- รับผิดชอบ (Responsible)	- ไว้ใจไม่ได้ (Undependable)
- ยุติธรรม (Conscientious)	- ไม่ซื่อสัตย์ (Dishonest)

3. วัฒนธรรม (Culture) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- จินตนาการ (Imaginative)	- ทำตามคำสั่ง (Direct)
- ไม่ต่างพร้อย (Polished)	- ตรงไปตรงมา (Down – to – earth)
- หลึกแหลม (Intellectual)	- ซื่อๆ (Simple)
- มีประสบการณ์มาก (Sophisticated)	- หยาบคาย (Coarse)
- ภูมิฐาน (Snobbish)	- หยาบกระด้าง (Crude)

4. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- พอดีใจ (Relaxed)	- ตื่นเต้น (Excitable)
- สุขุมเยือกเย็น (Calm)	- หงุดหงิด (Restless)
- หนักแน่น (Secure)	- วิตกกังวล (Nervous)
- มั่นคง (Poised)	- เครียด (Tense)
- อารมณ์เย็น (Composed)	- โลเล (Insecure)

5. ขอบแสดงตัว (Extraversion) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- ผจญภัย (Adventurous)	- ระมัดระวัง (Cautious)
- ชอบออกสังคม (Outgoing)	- สงวนตัว (Reserved)
- เปิดเผย (Open)	- เงียบ (Silent)
- ช่างพูด (Talkative)	- ห่างเหิน (Distant)
- พูดตรงไปตรงมา (Outspoken)	- ถอยหนี (Withdrawn)

นอกจากนี้ ยังได้มีการศึกษาการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไปอีก โดยมีการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ มาช่วยในการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่ง ดิกแมน (Digman. 1989 : 195 – 214) ได้ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพ พบว่า โครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก จะมีองค์ประกอบที่สำคัญด้วยกัน 5 องค์ประกอบ (อนงค์ พรหมจักร. 2538 : 5-6) ได้แก่

1. การแสดงตัว (Extraversion)

การแสดงตัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้แก่

- 1) ชอบการออกสังคม
- 2) เป็นคนเปิดเผย
- 3) ตรงไปตรงมา
- 4) ช่างพูดช่างเจรจา
- 5) ชอบการผจญภัย
- 6) ชอบกิจกรรมที่โลดโผน
- 7) กล้าพูดจากับคนแปลกหน้า
- 8) สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี

2. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness)

ความสุภาพอ่อนโยน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่างๆ ได้แก่

- 1) มีความสุภาพเรียบร้อย
- 2) มีกิริยาท่าทางอ่อนโยน
- 3) มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น
- 4) มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
- 5) มีพฤติกรรมที่เอนเอียงไปสู่การยอมรับ

6) ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

7) ไม่คิดร้ายหรือประสงค์ร้ายต่อผู้อื่น

3. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness)

ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

1) มีความรับผิดชอบ

2) มีความยุติธรรม

3) มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

4) เชื่อถือได้

5) สามารถเป็นที่พึ่งได้

4. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability)

ความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

1) มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย

2) มีความหนักแน่น

3) มีความคงเส้นคงวาทางอารมณ์

4) มีความสุขุมเยือกเย็น

5) มีความสามารถในการปรับอารมณ์ให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี

5.สติปัญญา (Intellect)

สติปัญญา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

1) มีความเฉลียวฉลาด

2) มีความคิดริเริ่ม

3) ชอบดัดแปลง

4) ชอบแสวงหาความรู้ใหม่

5) เป็นผู้มองการณ์ไกล

6) เป็นคนมีเหตุผล

7) ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฟิสค์ (Fiske) ซึ่งได้ทำการศึกษา องค์ประกอบที่สำคัญ ของโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพ จะได้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ (The Big Five) เป็นคนแรก โดยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมาก พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญ

ดังกล่าว เป็นพื้นฐานสำหรับจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลให้อยู่ในขอบข่ายที่ต้องการได้ นอกจากนี้ยังพบว่าในประเทศไทยได้มีการศึกษาองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ โดย รสชรินทร์ ฉายแก้ว (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ห้าองค์ประกอบที่สำคัญของแบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ในกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญของแบบการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ องค์ประกอบด้านความสุภาพอ่อนโยน และด้านการแสดง อีกด้วย

งานวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระจะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างไปจากผู้ประกอบอาชีพหรือธุรกิจประเภทอื่น หรือ มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

สุรพล เพิ่มผล (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะที่ควรเป็นและเป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิชาวิทยาการจัดการ ตามการรับรู้ของอาจารย์และผู้ประกอบการ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระจะมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลในระดับมาก สอดคล้องกันกับผู้ประกอบการที่มีความคิดเห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีความกล้าเสี่ยงในระดับมาก

วรรณ เต็มสิริพจน์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจขนาดเล็ก : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยของความกล้าเสี่ยง ความต้องการความสำเร็จ ของสตรีที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีมากกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัมพร จงดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 37 ; อ้างอิงจาก อัมพร จงดี. 2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนบุคลิกภาพของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้าและช่างอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพด้านความละเอียดรอบคอบมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาด้านความรับผิดชอบ พบว่า สาขาช่างเทคนิคการผลิต ช่างเทคนิคโลหะ มีค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบมากที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของบุคลิกภาพในแต่ละด้าน ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมมีค่าไม่แตกต่างกัน ยกเว้นแต่ ด้านความคิดริเริ่ม สาขาวิชาช่างเทคนิคการผลิต มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดริเริ่มมากกว่าสาขาวิชาช่างยนต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านความรับผิดชอบ สาขาวิชาช่างเทคนิคโลหะมี

ค่าเฉลี่ยคะแนนด้านความรับผิดชอบสูงที่สุด และสาขาวิชาช่างเทคนิคการผลิตมีค่าเฉลี่ยมากกว่าสาขา ช่างอิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิค ซึ่งเดิมสังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีนโยบายส่งเสริมให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วได้ประกอบอาชีพอิสระหรือประกอบอาชีพส่วนตัว แม้ว่าในปัจจุบันกรมอาชีวศึกษาได้แปรสภาพมาเป็นสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แล้ว แต่่นโยบายดังกล่าวก็ยังคงมีความสำคัญ อีกทั้งยังเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลในการมุ่งที่จะสร้างผู้ประกอบการ มากกว่า แรงงานทั่วไป นั่นก็คือการส่งเสริมให้นักศึกษาที่จบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพอิสระ โดยใช้วิชาความรู้ที่ได้ศึกษามาจากสถานศึกษา นั้นเอง ดังนั้น สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องมีการเตรียมการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีความสนใจ และเกิดความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระและและเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษาให้มีความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษา ได้เลือกประกอบอาชีพอิสระที่เหมาะสมกับตัวนักศึกษาเอง เป็นสำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ที่สัมพันธ์กับความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี และเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกล เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง การก่อสร้าง เทคนิคการผลิต เขียนแบบเครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ และเทคนิคสถาปัตยกรรม ปีการศึกษา 2548 จำนวน 43 ห้อง มีนักศึกษารวม 1,047 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกล เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง การก่อสร้าง เทคนิคการผลิต เขียนแบบเครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ และเทคนิคสถาปัตยกรรม ปีการศึกษา 2548 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีสาขาวิชา และชั้นปีเป็นชั้นในการแบ่ง (Strata) ดำเนินการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก โดยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 จากจำนวนประชากร นำมาเทียบกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($\alpha = 0.05$) พบว่าต้องใช้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยกว่า 285 คน

ขั้นที่ 2 ดำเนินการแบ่งนักศึกษาโดยจำแนกตามสาขาวิชา ออกเป็น 8 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกล เทคนิคโลหะ ไฟฟ้ากำลัง การก่อสร้าง เทคนิคการผลิต เขียนแบบ เครื่องกล อิเล็กทรอนิกส์ และเทคนิคสถาปัตยกรรมสาขาวิชาละ 2 ชั้นปี

ขั้นที่ 3 นำมาหากลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และใช้สาขาวิชาและชั้นปีเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างและจำนวนตัวอย่างดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี

ลำดับ	สาขาวิชา	ชั้นปี	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	เครื่องกล	1	163	30
		2	171	33
2	เทคนิคโลหะ	1	21	13
		2	37	21
3	ไฟฟ้ากำลัง	1	117	11
		2	85	17
4	การก่อสร้าง	1	36	20
		2	25	14
5	เทคนิคการผลิต	1	56	13
		2	63	10
6	เขียนแบบเครื่องกล	1	28	15
		2	25	14
7	อิเล็กทรอนิกส์	1	94	21
		2	90	30
8	เทคนิคสถาปัตยกรรม	1	21	13
		2	15	10
รวม			1,047	285

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม และประเภทของอาชีพอิสระที่ต้องการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ตัวเลือก ได้แก่ ก. ข. ค. ง. และ จ. รวมทั้งหมด 5 ด้าน จำนวนข้อคำถาม 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา

3. สร้างแบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระ โดยผู้ศึกษาได้พัฒนาเครื่องมือในการศึกษามาจากแบบสอบถามของ เยาวเรศ ไหลอุดม (2541) นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทในการศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง ให้ครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ โดยผู้ศึกษาได้พัฒนาแบบทดสอบมาจากเครื่องมือของ อนุช ปรหมจักร. (2538) นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทในการศึกษา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง ให้ครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ศึกษา พร้อมทั้งสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่สร้างไปหาคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Structure Validity) ของแบบสอบถาม และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ทำการศึกษา พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีผลการทดสอบค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 โดยข้อคำถามที่นำมาใช้ในการวิจัยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ได้มาดำเนินการปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำไปทดลองใช้ (Try – out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 48 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1984 : 202) มีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

6.1 แบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระ มีค่าความเชื่อมั่น 0.88

6.2 แบบทดสอบบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่น 0.83 โดยมีค่าความเชื่อมั่นตามองค์ประกอบบุคลิกภาพ ได้แก่

- 1) ด้านการแสดงตัว มีค่าความเชื่อมั่น 0.85
- 2) ด้านความสุภาพอ่อนโยน มีค่าความเชื่อมั่น 0.78
- 3) ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ มีค่าความเชื่อมั่น 0.81
- 4) ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.84
- 5) ด้านสติปัญญา มีค่าความเชื่อมั่น 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยัง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ในการเก็บข้อมูลจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

2. ขอความร่วมมือจาก หัวหน้าแผนกวิชา ในการนัดหมายดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถาม ตามที่ผู้ศึกษาได้กำหนดนัดหมาย และดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในวันเดียวกัน ได้แบบสอบถามครบทั้ง 285 ฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้ศึกษาเริ่มดำเนินการจัดกระทำข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามและคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 จำแนกข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องการศึกษาคือ นักศึกษา จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่เป็นคำตอบ แสดงความคิดเห็นของนักศึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1) ข้อความเชิงบวก (Positive Statement) ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน

2) ข้อความเชิงลบ (Negative Statement) ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	มีค่าเท่ากับ	2 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	มีค่าเท่ากับ	4 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5 คะแนน

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบที่แสดงบุคลิกภาพของนักศึกษา โดยกำหนดให้แต่ละตัวเลือกแสดงองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ดังนี้

ตอบข้อ ก	หมายถึง องค์ประกอบด้านการแสดงตัว
ตอบข้อ ข	หมายถึง องค์ประกอบด้านความสุภาพอ่อนโยน
ตอบข้อ ค	หมายถึง องค์ประกอบด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่
ตอบข้อ ง	หมายถึง องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์
ตอบข้อ จ	หมายถึง องค์ประกอบด้านสติปัญญา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษา ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2) แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ โดยการประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ต่อความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามรายข้อ และรวมทุกข้อ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง โดยในการแปลความหมายใช้การเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานส่วนประมาณค่า ดังนี้

1.00 – 1.49	หมายถึง	มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระน้อยที่สุด
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระน้อย
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระปานกลาง
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระมาก
4.50 – 5.00	หมายถึง	มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด

3) แบบทดสอบตอนที่ 3 แบบทดสอบบุคลิกภาพของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ในการประกอบอาชีพอิสระดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) โดยวิธีหาสหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง และในการพิจารณาระดับความสัมพันธ์ จะพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .80 – 1.00	แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .60 – .79	แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .40 – .59	แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .20 – .39 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กัน
น้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .01 – .19 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กัน
น้อยมาก

3. เปรียบเทียบความแตกต่าง ของความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระของ
นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค
ราชบุรี ใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการหาค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation ; S.D.)

2. การหาความสัมพันธ์ของปัจจัยแต่ละด้าน กับความต้องการในการประกอบอาชีพ
อิสระโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) โดยวิธีหา
สหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation)

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามสาขาวิชา ชั้นปี อาชีพของบิดา และอาชีพของมารดา
โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way
ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการ LSD (The Least Significant Difference
Method)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษาคือความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน จำนวนตัวอย่าง
df	แทน ค่าระดับชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ (t-test)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (F-distribution)
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)
Y	แทน ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
X_1	แทน บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
X_2	แทน บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน
X_3	แทน บุคลิกภาพด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่
X_4	แทน บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์
X_5	แทน บุคลิกภาพด้านสติปัญญา
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและมารดา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์สถานภาพทางชีวิตสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม จำแนกตามตัวแปรที่ทำการศึกษา ได้แก่ ชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและมารดา โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังมีรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และอาชีพของบิดามารดา

สถานภาพของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ชั้นปี		
ปีที่ 1	136	47.71
ปีที่ 2	149	52.29
รวม	285	100
2. สาขาวิชา		
เครื่องกล	63	22.10
เทคนิคโลหะ	34	11.92
ไฟฟ้ากำลัง	28	9.83
การก่อสร้าง	34	11.92
เทคนิคการผลิต	23	8.08
เขียนแบบเครื่องกล	29	10.18
อิเล็กทรอนิกส์	51	17.89
เทคนิคสถาปัตยกรรม	23	8.08
รวม	285	100
3. อาชีพของบิดา		
ประกอบอาชีพอิสระ	93	32.63
ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น	192	67.37
รวม	285	100

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพของมารดา		
ประกอบอาชีพอิสระ	47	16.49
ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น	238	83.51
รวม	285	100

จากตารางพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน เมื่อพิจารณาจำแนกตามชั้นปี พบว่า เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 52.29 และชั้นปีที่ 1 จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 47.71

หากพิจารณาจากสาขาวิชาของนักศึกษา พบว่าเป็นนักศึกษาในสาขาวิชาเครื่องกลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.10 รองลงมาคือสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ เทคนิคโลหะและการก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 17.89, 11.92 และ 11.92 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างน้อยที่สุด ได้แก่ สาขาวิชาเทคนิคการผลิต และเทคนิคสถาปัตยกรรม คิดเป็นร้อยละ 8.08

หากพิจารณาจากการประกอบอาชีพของบิดา พบว่า นักศึกษาที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่นคิดเป็นร้อยละ 67.37 ส่วนนักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพอิสระคิดเป็นร้อยละ 32.63

หากพิจารณาจากการประกอบอาชีพของมารดา พบว่า นักศึกษาที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่นคิดเป็นร้อยละ 83.51 ส่วนนักศึกษาที่มารดาประกอบอาชีพอิสระคิดเป็นร้อยละ 16.49

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยรวมและจำแนก เป็นรายข้อ

ความคิดเห็น	ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เมื่อจบการศึกษาแล้วข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระ	3.954	0.848	มาก
2. ข้าพเจ้าเห็นว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ	4.077	0.732	มาก
3. ข้าพเจ้าชอบทำงานท้าทายความสามารถของข้าพเจ้า	3.940	0.755	มาก
4. ถ้าให้ข้าพเจ้านำสินค้ามาขายในงานแสดงสินค้าหารายได้	3.975	0.709	มาก
5. ถ้าข้าพเจ้ามีเงินจำนวนหนึ่งข้าพเจ้าคิดว่าจะนำเงินไปลงทุน	4.028	0.879	มาก
6. ข้าพเจ้าชอบทำงานประจำสำนักงานในของตนเอง	4.014	0.755	มาก
7. ข้าพเจ้าคิดว่าการหารายได้พิเศษเป็นสิ่งที่น่าสนใจ	4.259	0.694	มาก
8. ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่อง	4.042	0.739	มาก
9. ถ้าข้าพเจ้าจะซื้อบ้านที่เป็นตึกแถวอยู่ริม	3.975	0.793	มาก
10. ข้าพเจ้าชอบศึกษาหาแนวทางในการประกอบอาชีพ	3.898	0.764	มาก
11. ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะพัฒนางานอาชีพของตนเอง	4.147	0.709	มาก
12. ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจมากถ้าผลงานเป็นที่ยอมรับ	4.186	0.709	มาก
13. หากเกิดปัญหาข้าพเจ้าจะพยายามปรับปรุงและแก้ไข	4.112	0.640	มาก
14. ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ได้พบปะกับผู้คนจำนวนมาก	3.964	0.754	มาก
15. ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตได้	4.045	0.713	มาก
16. ข้าพเจ้าชอบคิดหาวิธีใหม่ๆ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ	3.898	0.835	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
17. อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ เหมาะสมกับข้าพเจ้ามาก	3.926	0.735	มาก
18. ข้าพเจ้าเห็นว่าอาชีพอิสระสร้างความสุขให้แก่ครอบครัวมาก	3.993	0.726	มาก
19. อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจและเป็นโอกาสของข้าพเจ้า	3.898	0.843	มาก
20. ข้าพเจ้าใช้เศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้เพื่อจำหน่าย	3.635	0.938	มาก
21. ข้าพเจ้าชอบแข่งขันกับบุคคลที่มีฝีมือหรือความสามารถ	3.887	0.814	มาก
22. ข้าพเจ้าเห็นว่าโอกาสที่จะประกอบอาชีพอิสระมีอีกมาก	3.982	0.757	มาก
23. ข้าพเจ้าคิดว่านักศึกษาควรมีความรู้แนวทางประกอบอาชีพ	4.073	0.749	มาก
24. ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง	3.866	0.865	มาก
25. ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระท้าทายความสามารถ	4.042	0.730	มาก
26. ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระต้องมีความคิดสร้างสรรค์	4.126	0.739	มาก
27. ข้าพเจ้าคิดว่าควรมีการฝึกประกอบอาชีพอิสระ	4.108	0.740	มาก
28. อาชีพอิสระยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	2.119	0.750	น้อย
29. ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องมีการฝึกปฏิบัติ	3.954	0.783	มาก
30. ข้าพเจ้า คิดว่าข้าพเจ้าพร้อมแล้วในการเป็นเจ้าของธุรกิจ	3.750	0.846	มาก
รวม	3.929	0.351	มาก

จากตารางพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก ($\bar{X} = 3.929$) หากพิจารณาความคิดเห็นต่อการประกอบอาชีพอิสระเป็นรายข้อพบว่า ความรู้สึกภาคภูมิใจถ้าผลงานที่ทำให้ผู้อื่น

รู้จักเกิดขึ้นจากผลงานเป็นที่ยอมรับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.186 รองลงมาได้แก่ ความคิดเห็นในการพัฒนางานอาชีพของตนเองโดยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเมื่อมีโอกาส และ เห็นว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ จึงจะประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.147 และ 4.126 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ความคิดเห็นว่าในปัจจุบันอาชีพอิสระยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.119

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ มีค่าเท่ากับ 0.351 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นที่มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุด ได้แก่ ความชอบใช้เศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้เพื่อนำไปจำหน่ายมีค่าเท่ากับ 0.938 รองลงมาได้แก่ ความเห็นว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง และความคิดเห็นว่าเมื่อจบการศึกษาแล้วต้องการประกอบอาชีพอิสระ มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.865 และ 0.848 ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด คือความคิดเห็นว่า เห็นด้วยถ้ามีผู้เสนอให้นำสินค้ามาขายในงานแสดงสินค้าเพื่อหารายได้ เพราะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพอิสระ ความปรารถนาที่จะพัฒนางานอาชีพของตนเองโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเมื่อมีโอกาส และความรู้สึกภาคภูมิใจ ถ้าคนอื่นรู้จักเพราะผลงานเป็นที่ยอมรับ มีค่าเท่ากับ 0.709

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและมารดา

องค์ประกอบที่ทำการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ชั้นปี			
ปีที่ 1	3.920	0.358	มาก
ปีที่ 2	3.937	0.345	มาก
รวม	3.929	0.351	มาก
2. สาขาวิชา			
เครื่องกล	3.988	0.328	มาก
เทคนิคโลหะ	3.981	0.293	มาก
ไฟฟ้ากำลัง	3.935	0.351	มาก
การก่อสร้าง	3.983	0.326	มาก
เทคนิคการผลิต	4.039	0.413	มาก
เขียนแบบเครื่องกล	3.731	0.326	มาก
อิเล็กทรอนิกส์	3.889	0.386	มาก
เทคนิคสถาปัตยกรรม	3.833	0.324	มาก
รวม	3.929	0.351	มาก
3. อาชีพของบิดา			
ประกอบอาชีพอิสระ	3.945	0.364	มาก
ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น	3.921	0.245	มาก
รวม	3.929	0.351	มาก
4. อาชีพของมารดา			
ประกอบอาชีพอิสระ	3.969	0.368	มาก
ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น	3.921	0.348	มาก
รวม	3.929	0.351	มาก

จากตารางพบว่า นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.921 เมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่า ชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.937 และชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.920

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี พบว่า ในภาพรวมจะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.351 และถ้าพิจารณาเป็นรายชั้นปี พบว่า นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 จะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.358 มากกว่าชั้นปีที่ 2 ที่มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.345

เมื่อพิจารณาจากสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี สาขาวิชาเทคนิคการผลิต มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.039 รองลงมา ได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกล และเทคนิคโลหะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.988 และ 3.981 ตามลำดับ ส่วนสาขาวิชาที่มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระน้อยที่สุด ได้แก่ สาขาวิชาเขียนแบบเครื่องกล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.731

เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เป็นรายชั้นสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาในสาขาวิชาเทคนิคการผลิต จะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.413 รองลงมาคือสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ และสาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง มีค่าเท่ากับ 0.386 และ 0.351 ตามลำดับ สาขาวิชาที่มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุดคือ สาขาวิชาเทคนิคโลหะ มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.293

เมื่อพิจารณาจากการประกอบอาชีพของบิดา พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่บิดาประกอบอาชีพอิสระมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.945 ส่วนนักศึกษาที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.921

หากพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ตามการประกอบอาชีพของบิดา พบว่า นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพอิสระ จะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.364 มากกว่านักศึกษาที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น ที่มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.345

เมื่อพิจารณาจากการประกอบอาชีพของมารดา พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่มารดาประกอบอาชีพอิสระ มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.969 ส่วนนักศึกษาที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่นมีค่าเฉลี่ย 3.921

หากพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ตามการประกอบอาชีพของมารดา พบว่า นักศึกษาที่มารดาประกอบอาชีพอิสระ จะมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.368 มากกว่านักศึกษาที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น ที่มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.348

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ในตอนนี้เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ตามองค์ประกอบที่ทำการศึกษา ได้แก่ ด้านการแสดงตัว ด้านความสุภาพอ่อนโยน ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพตามองค์ประกอบด้านการแสดงตัว ด้านความสุภาพอ่อนโยน ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y	ระดับ
X ₁	1.000	.105	-.335*	-.583*	-.262*	-.117*	น้อยมาก
X ₂		1.000	.111	-.476*	-.535*	-.023	-
X ₃			1.000	.029	-.438	-.001	-
X ₄				1.000	.091	.093	-
X ₅					1.000	.063	-
Y						1.000	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ด้านการแสดงตัว มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับน้อยมาก ($r=.117$) ในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 6 สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 ด้าน กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี กลุ่มต่างๆ

บุคลิกภาพ	ค่าสหสัมพันธ์ของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ			
	การไม่ประกอบอาชีพ อิสระของบิดา		การไม่ประกอบอาชีพ อิสระของมารดา	
	r	ระดับ	r	ระดับ
ด้านการแสดงตัว (X_1)	-.164*	น้อยมาก	-.129*	น้อยมาก
ด้านความสุภาพอ่อนโยน (X_2)	-.061	-	-.024	-
ด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่ (X_3)	-.022	-	.007	-
ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (X_4)	.155*	น้อยมาก	.063	-
ด้านสติปัญญา (X_5)	.062	-	.064	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า บุคลิกภาพด้านต่างๆ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระในด้านการประกอบอาชีพของบิดาและการประกอบอาชีพของมารดา ดังนี้

กลุ่มที่นักศึกษาที่บิดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ พบว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับน้อยมาก ($r = -.164$) ในทิศทางตรงกันข้าม แต่กับมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ในระดับน้อยมาก ($r = .155$) ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนในกลุ่มนักศึกษาที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ พบว่า มีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับน้อยมาก ($r = -.129$) ในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาของ
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและมารดา**

ในตอนนี้ ได้ทำการศึกษาด้านความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา การประกอบอาชีพของบิดาและการประกอบอาชีพมารดา แสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างศึกษาของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
ตามชั้นปี อาชีพของบิดาและมารดาของนักศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ		df	t
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ชั้นปีของนักศึกษา				
- ปีที่ 1	3.920	0.358	283	-0.396
- ปีที่ 2	3.937	0.345		
2. การประกอบอาชีพของบิดา				
- ประกอบอาชีพอิสระ	3.945	0.364	283	0.548
- ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ	3.921	0.345		
3. การประกอบอาชีพของมารดา				
- ประกอบอาชีพอิสระ	3.969	0.368	283	0.854
- ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ	3.921	0.348		

จากตาราง พบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรีทั้งปีที่ 1 และ ปีที่ 2 มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาในด้านอาชีพของบิดา พบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรีทั้งที่บิดาประกอบอาชีพอิสระ และบิดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน

ในการพิจารณาด้านอาชีพของมารดา พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ทั้งที่มารดาประกอบอาชีพอิสระ และมารดาไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างศึกษาของความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
ตามชั้นสาขาวิชาของนักศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	7	2.122	0.303	2.550	0.015*
ภายในกลุ่ม	277	32.932	0.119		
รวม	284	61.204			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง พบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิค
ราชบุรีแต่ละสาขาวิชา มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับคะแนนความ
ต้องการประกอบอาชีพอิสระ ได้นำผลการศึกษามาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตาม
ตัวแปรด้านสาขาวิชา โดยวิธีการ LSD (The Least Significant Difference Method) ได้ผล
การทดสอบ ดังนี้

ตาราง 9 การเปรียบเทียบผลการทดสอบเป็นรายคู่ ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของ
นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

วิชาเอก	$\bar{X}$	เขียนแบบเครื่องกล	เทคนิคสถาปัตยกรรม	อิเล็กทรอนิกส์	ไฟฟ้ากำลัง	เทคนิคโลหะ	การก่อสร้าง	เครื่องกล	เทคนิคการผลิต
เขียนแบบเครื่องกล	3.731	-		*	*	*	*	*	*
เทคนิคสถาปัตยกรรม	3.833		-						*
อิเล็กทรอนิกส์	3.889			-					
ไฟฟ้ากำลัง	3.935				-				
เทคนิคโลหะ	3.981					-			
การก่อสร้าง	3.983						-		
เครื่องกล	3.988							-	
เทคนิคการผลิต	4.039								-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระ แตกต่างกันตามสาขาวิชา ดังนี้

หากพิจารณาเปรียบเทียบทดสอบเป็นรายคู่ ในด้านสาขาวิชากับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า สาขาวิชาเทคนิคการผลิต วิชาเอกเครื่องกล วิชาเอกการก่อสร้าง วิชาเอกเทคนิคโลหะ วิชาเอกไฟฟ้ากำลังและวิชาเอกอิเล็กทรอนิกส์ มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่าสาขาวิชาเขียนแบบเครื่องกล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนั้น ยังพบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิค ราชบุรี สาขาวิชาเทคนิคการผลิต มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่า สาขาวิชาเทคนิค สถาปัตยกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ และเปรียบเทียบความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ทั้งชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ประเภทช่างอุตสาหกรรม จำนวน 1,047 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($\alpha = 0.05$) พบว่าต้องใช้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยกว่า 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษา ได้พัฒนาเครื่องมือในการศึกษามาจากแบบสอบถามของ เยาวเรศ ไหลอุดม นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทในการศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และแบบสอบถามบุคลิกภาพของ อดัมส์ พรหมจักร มีค่าความเชื่อมั่น 0.83 นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทในการศึกษา เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง ให้ครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์ที่ทำการศึกษา พร้อมทั้งสำนวนและภาษาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลครบทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 11.0 เพื่อวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การทดสอบรายคู่ โดยวิธี LSD (The Least Significant Difference Method) และหาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพในแต่ละด้าน กับความต้องการในการประกอบอาชีพอิสระโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) โดยวิธีการหาสหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี อยู่ในระดับมาก เมื่อแยกวิเคราะห์ตามชั้นปี สาขาวิชา อาชีพของบิดา มารดา ก็ปรากฏว่านักศึกษามีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก
2. ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของนักศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ในองค์ประกอบด้านการแสดงตัว ($r = -.117$) เมื่อพิจารณาตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า การประกอบอาชีพของบิดา มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
3. การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยใช้ตัวแปรชั้นปี การประกอบอาชีพของบิดาและการประกอบอาชีพของมารดา มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านของสาขาวิชาพบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาวิชา เทคนิคการผลิต มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลของการศึกษามีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่ตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทช่างวิชาอุตสาหกรรม ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา มีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจนขึ้น ในรูปแบบของคณะกรรมการอาชีวศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ทำให้มีความอิสระในการบริหารจัดการอันส่งผลให้มีการจัดการศึกษาในอันที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผลการศึกษาของ ยุพิน อดทนนท์ ((2533 : 83 – 84) ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 – 4 หลักสูตร 4 ปี ปีการศึกษา 2531 จำนวน 2,229 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตทุกกลุ่มมีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และสอดคล้องกับผลการศึกษา

ของ ธนาภรณ์ ญาณพิทักษ์ (2535 : 66 – 72) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 448 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ โดยนักเรียนรู้สึก ว่า อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทันสมัย น่าสนใจ ทำความความสามารถ และไม่ต้องมีนายจ้าง อาจส่งผลให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง อาจมีปัญหาและอุปสรรค (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์และคณะ. 2538 : 248) ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร สาขาที่เปิดไม่สอดคล้องกับสภาพการประกอบอาชีพจริง ในโลกปัจจุบัน และเนื้อหาวิชายังไม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน เช่นเดียวกัน

1.2 ด้านสถานศึกษา ยังไม่มีความพร้อมที่จะเปิดสอนในสาขาวิชาที่เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น และความต้องการของตลาดแรงงาน

1.3 ด้านบุคลากร ยังขาดครูที่มีประสบการณ์ในการสอนบางวิชา

1.4 ด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อหลักสูตร อุปกรณ์ เครื่องมือ และการเตรียมกำลังคนให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

1.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ มีข้อจำกัดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

1.6 ด้านการจัดประสบการณ์วิชาชีพ มีข้อจำกัดในการฝึกงานและการร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำงาน

1.7 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการกำลังคน ยังขาดข้อมูลที่เชื่อถือได้ในเรื่องนี้เป็นผลทำให้การเตรียมกำลังคนยังไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

2. อาชีพของบิดาและมารดา ไม่ส่งผลต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แต่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มารศรี กองเกตุ (2524 : 52-54) ซึ่ง ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบิดามารดา ที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 14-18 ปี ที่พบว่า อาชีพของบิดามารดา นักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 2 ในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และผลการศึกษาของ วชิร โอภิธกร (2541 : 151) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความต้องการในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการ ประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2537

พบว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัว มีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายการประกอบอาชีพอิสระได้ ทั้งในกลุ่มประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิชาพาณิชยกรรม และวิชาคหกรรม และสนับสนุนผลการศึกษาของอรุณศรี อักษรศรี (2544 : 81-83) ที่ทำการศึกษาความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสถาบันราชภัฏภูเก็ต โดยได้ทำการศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2542 จำนวน 278 คน พบว่าอาชีพของบิดาและมารดาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการให้การส่งเสริมสนับสนุนการประกอบธุรกิจ รัฐบาลได้ตระหนักและมองเห็นถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพอิสระ ดังจะเห็นได้จากกำหนดนโยบายของรัฐบาลในการฟื้นฟูเศรษฐกิจไทย ด้วยการมุ่งสนับสนุนให้มีการประกอบธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางที่เรียกว่า SMEs (Small and Medium Enterprises) โดยการจัดตั้งศูนย์ SMEs เพื่อเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูล และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางของไทย และจัดทำโครงการ “กลับเข้าห้องเรียน” เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานที่ตกงานให้กลับเข้ารับการศึกษาในระบบและนอกระบบ เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานตามโรงเรียนอาชีวศึกษาทั่วประเทศ (พรรคไทยรักไทย : 2542, มิถุนายน) ส่งผลให้บิดามารดาให้การปลุกฝังนักเรียนให้เกิดแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระ

3. ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระ อาจเป็นเพราะว่า ข้อกำหนดของหลักสูตรการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการฝึกทักษะวิชาชีพ ของกรมอาชีวศึกษา และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาบริหารธุรกิจของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (เดิม) กำหนดให้นักเรียนทุกคนฝึกงาน โดยไม่มีการนำค่าของหน่วยกิต มาคิดค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมในการจบหลักสูตร รวมทั้งรูปแบบในการฝึกทักษะวิชาชีพ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการฝึกทักษะวิชาชีพ ที่สำคัญเช่น การฝึกไม่ตรงสาขาอาชีพ กระบวนการฝึกทักษะอาชีพไม่มีประสิทธิภาพ และขาดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ. 2538 : 204 – 207) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พลสิทธิ์ สิทธิชมภู (2544 : 45 – 47) ที่ได้ทำการศึกษาความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของกลุ่มสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคเหนือตอนบน โดยได้ทำการศึกษานักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคในจังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยาแพร่และน่าน จำนวน 420 คน พบว่า นักศึกษาที่มีสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระที่แตกต่างกัน โดยมีการเลือกเป็นเจ้าของกิจการเองเป็นลำดับที่ 2 และการศึกษาความต้องการประกอบอาชีพอิสระของเยาวชนที่ได้รับการศึกษาสายอาชีพในระดับที่สูงขึ้น แต่ไม่มากนัก (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ : 100)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการประกอบอาชีพอิสระ อยู่ในระดับสูง ดังนั้น สถาบันควรจะสอนและจัดประสบการณ์ให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ
2. จากการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวและความมั่นคงทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้น จึงควรจะพัฒนาและแนะแนวบุคลิกภาพของนักศึกษาทางด้านนี้
3. จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเทคนิคการผลิต มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระสูงสุด มากกว่าสาขาอื่นๆ ดังนั้น ควรจะฝึกให้มีประสบการณ์ตรงในการประกอบอาชีพอิสระ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพอิสระ นอกเหนือไปจากบุคลิกภาพ
3. ควรมีการศึกษาการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว
4. ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ระหว่างนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2530). รายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบผลสำเร็จ ใน
อาชีพอิสระ. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมสามัญศึกษา. (2535). คู่มือผู้บริหารการประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน
ของนักเรียน. กรุงเทพฯ : เซ็นทรัลมีเดีย.
- กันยา สุวรรณแสง. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). บันสมองของชาติ : ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ชัคเชสมีเดีย
- คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา. (2541, เมษายน - กันยายน). “มาตรการที่
กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน,” วารสารคณะกรรมการ
แห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ. 30(2-3).
- จำนงค์ มุ่งยุทธกลาง. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- จำเนียร โชติช่วง. (2524). ข้อเสนอแนะทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- เจลิยว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. (2529). “แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัย
เชิงสำรวจทั่วกรุงเทพฯ พ.ศ.2539,” โครงการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชน
ไทย ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษา
แห่งชาติของประเทศไทย ทบวงมหาวิทยาลัย.
- เจลิยว สุวรรณกิตติ. (2530). “แนวทางและนโยบายเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงาน การส่งเสริม
การประกอบอาชีพอิสระ,” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการทำงาน
นอกระบบ. หน้า 7 - 16. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2526). แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจ ทั่ว
ประเทศไทย ปี พ.ศ.2526 โครงการพัฒนาการศึกษาอาเซียน ทบวงมหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ธนาภรณ์ ญาณพิทักษ์. (2535). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวลละอ อสุภาผล. (2527). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ , ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. (2526). การวัดบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประชา ผ่องใส. (2530). การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมชุม. (2532). “โลกของอาชีพและการประกอบอาชีพอิสระ,” เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดระบบการสอนการงานและอาชีพ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปราโมทย์ เจนการ. (2523). การศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). สรุปคำบรรยายวิชาแนะแนว 515-ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2530). การประกอบอาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ผุสดี รุมาคม และ เกศินี วิฑูรชาติ. (2529). การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรคไทยรักไทย. (2542, มิถุนายน). “ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ SMEs,” (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <http://www.thaisme.com>.
- พลสิทธิ์ ลิทธิชมพู่. (2544). รายงานการวิจัย : ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาช่วงอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของกลุ่มสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคเหนือตอนบน. เชียงใหม่ : ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533). เอกสารการสอนชุดวิชาหลัก และระบบงานแนะแนวในสถานศึกษา หน่วย 9-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุพยงค์ ชวนะ และ วรณดา โฆษิตชัยรัตน์. (2528, มีนาคม-เมษายน). “คนมีความรู้ ตกงานจะแก้ปัญหาอย่างไร,” วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 30(36).
- ยุพิน onganนท์. (2533). ทศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวเรศ ไหลอุดม. (2541). ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุคคัพบลเคชั่น.
- วชิร โอภิธากร. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลือกประกอบอาชีพ และการรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.). ปรินญาณพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วรรณ เต็มสิริพจน์. (2533). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจขนาดเล็ก : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (ส.ม.). กรุงเทพฯ : คณะสังคมและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อุดสำเนา.
- วัลลี หลีสันติพงศ์. (2538, มิถุนายน-กรกฎาคม). “แนวคิดในการพัฒนาเจตคติด้านอาชีพ ของนักเรียนโดยการศึกษาชีวิตบุคคลตัวอย่าง.” แนว. 29(159) : 13-19.
- วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2543). คู่มือนักเรียนนักศึกษา. ราชบุรี : ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- (2545). รายงานผลการสำรวจและติดตามผู้สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษา 2535-2544. เอกสารอัดสำเนา.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2531). รู้เขารู้เรา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ศรีสง่า กรรณสูต. และสาโรช บัวศรี. (2521). การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิวพร มั่นทุกานนท์. (2522). การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สมคิด รักษาทรัพย์. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพมุ่งประกอบอาชีพอิสระของ
นักศึกษาสายคหกรรมศาสตร์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
(การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ เศรษฐการ. (2545). คุณลักษณะและทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541, พฤษภาคม-สิงหาคม). “การประกันคุณภาพการศึกษา,” วารสาร
การวัดผลการศึกษา. 20(58) : 46.
- สัญญา จัตตานนท์. (2527). “แนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระในประเทศไทย,”
สังคมศาสตร์. 2(12) : 11-22.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2534). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7
พ.ศ.2532-2539. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- (2535). รายงานการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา : การศึกษา การ
ประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- (2538). ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สรุปรายงานการวิจัยสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- (2541). ชุดฝึกอบรมโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ.
- (2541, เมษายน). “อาชีพอิสระ,” วารสารการศึกษา. 4(41) : 37.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ.2545-2549. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2540). รายงานการวิจัย :
การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระของเยาวชน. สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุพิน โสณข. (2543). การศึกษาทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนบางเมืองเขื่อนผ่องอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุมาลี สุมามาลย์. (2546). *ความคิดเห็นที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรพล เพิ่มผล. (2531). *ลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา คณะวิชาวิทยาการจัดการ ในสหวิทยารัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2535). *การศึกษาการประกอบอาชีพอิสระของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2538). *การศึกษากับงานอาชีพ : ผลกระทบจากการจัดการศึกษาด้านอาชีพ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2521). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อนงค์ พรหมจักร. (2538). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณศรี อักษรศรี. (2544). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 สถาบันราชภัฏภูเก็ต*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Alexander, A.P. (1960, July). "Industrial Entrepreneurship in Turkey : Origin and Growth," in *Economic Development and Cultrural Change*. 3(4) : 349 -365.
- Allport, Garden W. (1978). "The Handbook of Social Psychology," in *The Nature of Attitudes and Attitude change*. Massachusetts : Wesley Publishing Co.
- Belkin, Gary S. and Ruth H. Skydell. (1979). *Foudations of Psychology*. Donton : Houghton Mifflin.
- Chaplin, William F. and Kathryn, Buckner E. (1988, September). "Self-Ratings of Personality ; A Natrualistic Comparison," *Journal of Personality*. 3(56) : 509 - 530.

- Cronbach, Lee J. (1984). *Essential of Psychological Testing*. 4th ed. New York : Harper & Row.
- Deleo, John G. (1982, December). "To Determine in Need for Achievement and Risk - Taking Propensity Between Mountaineers and Entrepreneurs," in *Dissertation Abstracts International*. 43(8) : 50.
- Denton, Nona R. (1986, April). "Perception of Entrepreneurs and Secondary Vocational Education on Selected Aspects of Entrepreneurship and Entrepreneurship Education," in *Dissertation Abstracts International*. 46(10) : 46A.
- Digman, John M. (1989, June). "Five Robust Trait Dimensions : Development, Stability and Utility," *Journal of Personality*. Duke University. 2(57) : 195-214.
- Friedman, Albert B. (1984). "Self-Assessment Questionnaire," *Entrepreneurial Test AEA Business Manual No.X1254*. American Entrepreneurs Association.
- Gordon, Leonarg V. (1963). *Manual of Gordon Personal Profile*. New York : Test Department of Harcourt, Brace and World.
- Guilford, Morgan T. (1959). *Introduction to Personality*. New York : McGraw-Hill Book Co.
- Hall, Calvin S. and Gradner Lindzey. (1978). *Theory of Personality*. New York : John Wiley and Sons.
- Hilgard, Ernest R, Richard C. Atkinson and Rita L. Atkinson. (1971). *Introduction to Psychology*. 5th ed. New York : Harcourt, Brace and World, Inc.
- Holland, John L. (1966). *The Psychology of Vocational Chioce*. New York : Blaisdell Publishing Company.
- McClelland, David C. (1987). *Human Motivation*. New York : D'Van Nostrand Company, Inc.
- Morris, C.G. (1993). *Phychology an introduction*. 8th ed. New Jersey : Englewood cliffs.
- Samuel, William. (1981). *Personality : Searching for the Source of Human Behavior*. New York : McGrew-hill.
- Sayigh, Y.A. (1962). *Entrepreneurs of Lebanon : The Role of Business Leader in Developing Economy*. Cambridge, Massachusetts : Harvard University Press.

Tran, K.L. (1969, September). "Economic Development in Vietnam : The Role of Entrepreneurship and Public Policy," in *Dissertation Abstracts International*. 36(3) : 1659-A.

Zytowski, Donalds G. (1974). *Vocational Behavior Reading in Theory and Research*. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc.

ภาคผนวก

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

คำอธิบาย

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา เพื่อนำไปประกอบการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามและพิจารณาตามความคิดเห็น / ความรู้สึกของตนเอง แล้วตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยแต่ละข้อให้ตอบได้เพียงคำตอบเดียว คำตอบที่ได้มานี้ไม่มีข้อใดถูกหรือข้อใดผิด เพราะเป็นความรู้สึกของแต่ละบุคคลซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป และจะไม่มีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปเปิดเผย นอกจากใช้เพื่อการศึกษาในเรื่องดังกล่าวข้างต้น เท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นายอำนาจ สุวรรณสอาด

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าหัวข้อตามความเป็นจริง

1. กำลังศึกษาอยู่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

☐ ปีที่ 1

☐ ปีที่ 2

2. สาขาวิชาที่กำลังศึกษา

☐ เครื่องกล

☐ เทคนิคการผลิต

☐ เทคนิคโลหะ

☐ ช่างเขียนแบบเครื่องกล

☐ ไฟฟ้ากำลัง

☐ อิเล็กทรอนิกส์

☐ การก่อสร้าง

☐ เทคนิคสถาปัตยกรรม

3. อาชีพของบิดา

☐ ประกอบอาชีพอิสระ

☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น

4. อาชีพของมารดา

☐ ประกอบอาชีพอิสระ

☐ ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระหรืออาชีพอื่น

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเห็นด้วยต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระ

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ซึ่งตรงกับระดับความเห็นด้วยของท่านมากที่สุด ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

หากท่านเห็นด้วยในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด ให้ทำเครื่องหมายในช่องเห็นด้วยมากที่สุด
 หากท่านเห็นด้วยในเรื่องนั้นๆ มาก ให้ทำเครื่องหมายในช่องเห็นด้วยมาก
 หากท่านเห็นด้วยในเรื่องนั้นๆ ปานกลาง ให้ทำเครื่องหมายในช่องเห็นด้วยปานกลาง
 หากท่านเห็นด้วยในเรื่องนั้นๆ น้อย ให้ทำเครื่องหมายในช่องเห็นด้วยน้อย
 หากท่านเห็นด้วยในเรื่องนั้นๆ น้อยที่สุด ให้ทำเครื่องหมายในช่องเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เมื่อจบการศึกษาแล้วข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระ.....					
2. ข้าพเจ้าเห็นว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ.....					
3. ข้าพเจ้าชอบทำงานท้าทายความสามารถของข้าพเจ้า.....					
4. ถ้ามีผู้เสนอให้ข้าพเจ้านำสินค้ามาขายในงานแสดงสินค้าเพื่อหารายได้ข้าพเจ้าเห็นด้วยเพราะพื้นฐานในการฝึกการประกอบอาชีพอิสระ.....					
5. ถ้าข้าพเจ้ามีเงินจำนวนหนึ่งข้าพเจ้าคิดว่าจะนำเงินไปลงทุนค้าขายเพื่อหวังกำไร.....					
6. ข้าพเจ้าชอบทำงานประจำสำนักงานในของตนเองมากกว่าสำนักงานของผู้อื่น.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. ข้าพเจ้าคิดว่าการหารายได้พิเศษเป็นสิ่งที่น่าสนใจ.....					
8. ข้าพเจ้าคิดว่า อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสาธารณชน.....					
9. ถ้าข้าพเจ้าจะซื้อบ้าน ข้าพเจ้าจะซื้อบ้านที่เป็นตึกแถวอยู่ริมถนน เพราะสามารถเปิดกิจการได้มากกว่าบ้านที่อยู่ในซอย.....					
10. ข้าพเจ้าชอบศึกษาหาความรู้เพื่อหาแนวทางในการประกอบอาชีพ โดยการอ่านหนังสือ และศึกษาอาชีพต่าง ๆ.....					
11. ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะพัฒนางานอาชีพของตนเองโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เมื่อมีโอกาส.....					
12. ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจมาก ถ้าคนอื่นรู้จักข้าพเจ้าเพราะผลงานเป็นที่ยอมรับ.....					
13. ในการทำงาน หากเกิดปัญหาหรืออุปสรรค ข้าพเจ้าจะพยายามปรับปรุงและแก้ไขจนประสบความสำเร็จ.....					
14. ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ได้พบปะกับผู้คนจำนวนมาก.....					
15. ข้าพเจ้าคิดว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอิสระสามารถความมั่นคงให้กับชีวิตได้.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16. ในการทำงานข้าพเจ้าชอบคิดหาวิธีใหม่ๆ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น.....					
17. อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ เพราะเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับข้าพเจ้ามากที่สุด.....					
18. ข้าพเจ้าเห็นว่าอาชีพอิสระ เป็นอาชีพที่สร้างความสุขให้แก่ครอบครัวมาก					
19. อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ และเป็นโอกาสของข้าพเจ้า.....					
20. ข้าพเจ้าชอบใช้เศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้เพื่อนำไปจำหน่าย.....					
21. ข้าพเจ้าชอบแข่งขันกับบุคคลที่มีฝีมือหรือความสามารถ ค่อนข้างเหนือกว่า					
22. ข้าพเจ้าเห็นว่าโอกาสที่จะประกอบอาชีพอิสระในจังหวัดราชบุรียังมีอีกมาก.....					
23. ข้าพเจ้าคิดว่านักศึกษาควรมีความรู้หรือทราบแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ.....					
24. ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง.....					
25. ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระ เพราะเป็นอาชีพที่ทำหายความสามารถของข้าพเจ้า.....					

ข้อความ	ระดับความด้วยเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
26. ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้อง มีความคิดสร้างสรรค์ จึงจะประสบความสำเร็จ.....					
27. ข้าพเจ้าคิดว่า ควรมีการฝึกประกอบ อาชีพอิสระภายในสถานศึกษา เป็นการ หารายได้ระหว่างเรียน.....					
28. ข้าพเจ้าเห็นว่าอาชีพอิสระ ในปัจจุบันยัง ไม่สอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน					
29. ข้าพเจ้าคิดว่า อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ ต้องมีการฝึกปฏิบัติมากกว่าศึกษา ทฤษฎี.....					
30. ข้าพเจ้า คิดว่าข้าพเจ้าพร้อมแล้วในการ เป็นเจ้าของธุรกิจเกี่ยวกับการประกอบ อาชีพอิสระ.....					

ตอนที่ 3 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ โดยเป็นข้อความเกี่ยวกับความรู้สึก
ความคิดเห็น ลักษณะพฤติกรรมที่คาดว่าจะจะเป็นลักษณะพฤติกรรมของนักศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป
และลักษณะพฤติกรรมที่สมมติขึ้น ในแต่ละข้อจะมี 5 ตัวเลือก ให้นักศึกษาเลือกทั้ง 5
ตัวเลือก โดยพิจารณาจัดลำดับ ดังนี้

- เขียนเลข 5 ลงใน.....เมื่อตรงกับพฤติกรรมของท่านเป็นลำดับแรก
- เขียนเลข 4 ลงใน.....เมื่อตรงกับพฤติกรรมของท่านเป็นลำดับที่สอง
- เขียนเลข 3 ลงใน.....เมื่อตรงกับพฤติกรรมของท่านเป็นลำดับที่สาม
- เขียนเลข 2 ลงใน.....เมื่อตรงกับพฤติกรรมของท่านเป็นลำดับที่สี่
- เขียนเลข 1 ลงใน.....เมื่อตรงกับพฤติกรรมของท่านเป็นลำดับสุดท้าย

แบบทดสอบฉบับนี้จะไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือตอบตามความรู้สึกหรือ
ความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด

1. เพื่อนเลือกที่จะคบหากับนักศึกษา เพราะ
นักศึกษามีคุณลักษณะเด่นในด้านใด
..... ก. มีไมตรีจิต
..... ข. มีความมั่นใจในตัวเอง
..... ค. ชอบการผจญภัย
..... ง. มีความเฉลียวฉลาด
..... จ. มีความซื่อสัตย์สุจริต
2. หากนักศึกษาเป็นนักหนังสือพิมพ์
นักศึกษาคิดว่านักศึกษามีคุณลักษณะใด
..... ก. กล้าวิพากษ์วิจารณ์บุคคลอื่น
..... ข. รู้จักใช้ความคิดไตร่ตรอง
..... ค. เป็นผู้มีความรอบคอบ
..... ง. มีความรับผิดชอบ
..... จ. มีจินตนาการกว้างไกล
3. หากนักศึกษาเป็นผู้มีปัญหา นักศึกษาคิดว่า
ปัญหาในข้อใดน่าจะได้รับการช่วยเหลือ
..... ก. เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ช้า
..... ข. ไม่มีความรับผิดชอบ
..... ค. มีลักษณะขลาดกลัว
..... ง. คนมีเล่ห์เหลี่ยมคิดปองร้ายผู้อื่น
..... จ. ไม่มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
4. หากนักศึกษาเป็นครู นักศึกษาต้องการฝึก
ให้ลูกศิษย์มีลักษณะนิสัยอย่างไร
..... ก. ชอบคิดริเริ่ม
..... ข. มีความรับผิดชอบ
..... ค. กล้าแสดงออก
..... ง. รู้จักควบคุมอารมณ์
..... จ. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
5. หากนักศึกษาได้รับการเสนอชื่อให้เป็น
ประธานนักศึกษา เพราะนักศึกษามี
คุณสมบัติเด่นในด้านใด
..... ก. เป็นผู้มีความตั้งใจหนักแน่น
..... ข. เป็นคนช่างคิดช่างสังเกต
..... ค. ไม่มีเจตนาร้ายกับใคร
..... ง. ชอบพบปะร่วมงานกับคนหมู่มาก
..... จ. ให้ความสนใจในกิจกรรมของ
โรงเรียน
6. นักศึกษาคิดว่า นักศึกษามีคุณลักษณะใดที่
สังคมต้องการ
..... ก. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
..... ข. ไม่คิดร้ายประสงค์ร้ายต่อผู้อื่น
..... ค. มีความหนักแน่นมีอุดมการณ์
..... ง. มีความกล้าแม้ต้องเผชิญปัญหา
..... จ. เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด

7. หากนักศึกษาได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ที่สำคัญเพราะนักศึกษามีคุณลักษณะเด่นในด้านใด

- ก. เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ข. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม
- ค. สามารถระงับโทสะของตนได้
- ง. ชอบแสวงหาความรู้แปลกใหม่
- จ. มีนิสัยกล้าพูดกล้าแสดงความสามารถ

8. นักศึกษาชอบที่จะทำงานในลักษณะใด

- ก. งานที่ได้พบปะกับผู้คนจำนวนมาก
- ข. งานที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป
- ค. งานที่ต้องอาศัยความสุภาพเรียบร้อย
- ง. งานที่ได้แสดงออกทางด้านความคิด
- จ. งานที่ต้องอาศัยความสุขุมรอบคอบ

9. นักศึกษาเป็นที่รักของเพื่อน ๆ เพราะนักศึกษามีคุณลักษณะใด

- ก. สามารถควบคุมอารมณ์ได้
- ข. ชอบวางแผนการในอนาคต
- ค. เป็นผู้ที่เปิดเผยตรงไปตรงมา
- ง. เป็นผู้ที่มีความโอบอ้อมอารี
- จ. สามารถเป็นที่พึ่งของเพื่อน ๆ ได้

10. นักศึกษาสนใจที่จะทำธุรกิจใด

- ก. ธุรกิจที่สุจริต
- ข. ธุรกิจที่ไม่เป็นภัยกับผู้อื่น
- ค. ธุรกิจใหม่ ๆ ที่ต้องใช้ความคิด
- ง. ธุรกิจที่ได้ติดต่อกับคนจำนวนมาก
- จ. ธุรกิจที่ต้องใช้ความสุขุมรอบคอบ

11. เมื่อนักศึกษาทำงานที่เกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก นักศึกษาใช้คุณลักษณะใด เป็นสำคัญ

- ก. เป็นคนรักษาคำพูด
- ข. ไม่ถือโทษโกรธคนง่าย
- ค. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
- ง. เป็นคนจริงใจและเปิดเผย
- จ. เคารพในสิทธิของผู้อื่น

12. นักศึกษาเป็นที่ชื่นชมของบุคคลโดยทั่วไปเพราะนักศึกษามีคุณลักษณะใด

- ก. สุภาพเรียบร้อย
- ข. มีความยุติธรรม
- ค. กล้าพูดกล้าแสดงออก
- ง. มีความหนักแน่นมั่นคง
- จ. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

13. หากครูมอบหมายให้นักศึกษาหาบทความ นักศึกษาสนใจเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. เรื่องความยุติธรรม
- ข. เรื่องตื่นเต้น ผจญภัย
- ค. เรื่องอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่
- ง. เรื่องมารยาทของกุลสตรี
- จ. เรื่องสิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่

14. นักศึกษาคิดว่าสิ่งที่ควรปลูกฝังมากที่สุด ในระบบการศึกษาคือข้อใด

- ก. ให้เด็กกล้าแสดงออก
- ข. ให้เด็กมีความรับผิดชอบ
- ค. ให้เด็กมีความเฉลียวฉลาด
- ง. ให้เด็กมีจิตใจที่เข้มแข็ง
- จ. ให้เด็กมีกิริยามารยาท เรียบร้อย

15. นักศึกษามีคุณลักษณะเหมือนบุคคลใน ข้อใด

- ก. ปรีชาดัดแปลงวัสดุเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์
- ข. ราชันย์เป็นคนอ่อนน้อมถ่อม
- ค. อนงค์เป็นคนช่างพูด
- ง. บัณฑิตเป็นคนพูดจาเชื่อได้
- จ. หัสยาเป็นคนหนักแน่นไม่หุบเบา

16. พ่อแม่ของนักศึกษาปลูกฝังให้นักศึกษามี คุณลักษณะใดเด่นชัด

- ก. มีกิริยาสุภาพอ่อนน้อม
- ข. มีความซื่อสัตย์สุจริต
- ค. เป็นคนมีเหตุผล
- ง. กล้าพูดต่อหน้าที่ประชุมอย่างไม่เคอะเขิน
- จ. ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

17. นักศึกษาต้องการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยในเรื่องใด

- ก. พึ่งพาตนเองไม่ได้
- ข. ไม่ยอมรับฟังเหตุผล
- ค. เลิกล้มความตั้งใจบ่อย
- ง. ไม่ให้ความร่วมมือผู้อื่น
- จ. ประหม่าไม่กล้าแสดงออก

18. หากนักศึกษาเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียง นักศึกษาคิดว่า นักศึกษาต้องมีคุณสมบัติ ตามข้อใด

- ก. กล้าแสดงออกอย่างไม่เคอะเขิน
- ข. รับผิดชอบต่องานแสดงที่ได้รับ
- ค. ปรับอารมณ์ให้เข้ากับเหตุการณ์ได้ดี
- ง. หมั่นสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ
- จ. ไม่เย่อหยิ่งปฏิบัติตนเป็นมิตรกับทุกคน

19. หากนักศึกษาเป็นแพทย์ ข้อใดคือ

คุณลักษณะของนักศึกษา

- ก. พุดจากับผู้ป่วยด้วยวาจาสุภาพ
- ข. เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้อย่างดี
- ค. รับผิดชอบในการดูแลคนไข้
- ง. หาความรู้เกี่ยวกับโรคต่าง ๆ อยู่เสมอ
- จ. วินิจฉัยโรคต่าง ๆ ด้วยความ สุขุมรอบคอบ

20. หากนักศึกษาได้รับเลือกให้เป็นผู้ในกลุ่ม หรือผู้นำ หมู่คณะ เพราะนักศึกษามี คุณสมบัติใด

- ก. เป็นคนสุภาพ
- ข. เป็นคนหนักแน่น
- ค. เป็นคนเฉลียวฉลาด
- ง. เป็นคนเปิดเผย
- จ. เป็นคนยุติธรรม

21. นักศึกษาจะสามารถประกอบการค้าได้ดี เพราะ นักศึกษามีลักษณะใดเป็นสิ่งสำคัญ

- ก. ไม่หลงกลวงลูกค้า
- ข. พุดจาอ่อนหวานกับลูกค้า
- ค. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า
- ง. ดัดแปลงรูปแบบสินค้าให้เป็นที่ถูกใจลูกค้า
- จ. ไม่แสดงความจนเจียวแม้ ลูกค้าจะต่อรองราคาสินค้า

22. หากนักศึกษาได้รับเลือกเป็นพนักงาน

ประชาสัมพันธ์นักศึกษาจะปฏิบัติตามข้อใด

- ก. แสดงกริยามารยาทที่ดีต่อ ผู้ติดต่อ
- ข. กล่าวพูดกับคนที่ไม่รู้จักเพื่อ ประโยชน์ต่องาน
- ค. ปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความ สุขุม รอบคอบ
- ง. รับผิดชอบงานการ ประชาสัมพันธ์อย่างดี
- จ. วางแผนล่วงหน้าก่อน ทำงานใด ๆ

23. นักศึกษาสนใจที่จะเป็นข้าราชการไทย เพราะนักศึกษามีคุณลักษณะใด

- ก. มีความสุภาพ
- ข. มีความคล่องตัวในการเข้าสังคม
- ค. ไม่เอาเปรียบใครในการทำงาน
- ง. ใช้ความคิดในการแก้ปัญหา
- จ. มีใจหนักแน่นไม่หวั่นไหวต่อ คำนิทา

24. ในฐานะที่นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของ ครอบครัว ครอบครัวช่วยสร้างสิ่งใดให้กับ นักศึกษา

- ก. ให้พร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ ต่าง ๆ
- ข. ให้เป็นคนมีความรับผิดชอบ
- ค. ให้เป็นคนสุขุมรอบคอบ
- ง. ให้เกิดความเป็นมิตรกับคนทั่วไป
- จ. ให้ใช้ความคิดใหม่ ๆ ในการ แก้ปัญหา

25. นโยบายการศึกษาควรปลูกฝังให้นักศึกษา
ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ มีคุณสมบัติเด่น
ในด้านใด

- ก. สามารถพึ่งตนเองได้
- ข. กล้าแสดงความคิดเห็น
- ค. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ง. เป็นคนมีสติสัมปชัญญะ
- จ. มีความอ่อนน้อม

26. นักศึกษาคิดว่าเพื่อนสนิทของนักศึกษา
เห็นว่านักศึกษาเป็นคนเช่นใด

- ก. ชอบพูดตรงไปตรงมาตาม
ที่ใจคิด
- ข. เป็นคนที่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่
- ค. เป็นผู้ที่มีความอดกลั้นได้ดี
- ง. ชอบทำอะไรอย่างมีจุดมุ่งหมาย
- จ. เป็นคนที่ถือสัจจะรักความ
ยุติธรรม

27. นักศึกษามีบุคลิกลักษณะตามข้อใด

- ก. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้อง
รวดเร็ว
- ข. เป็นคนเปิดเผย ช่างพูดช่างคุย
- ค. พูดจาไพเราะอ่อนหวาน
- ง. มีลักษณะเป็นคนใจเย็น
- จ. มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและ
ผู้อื่น

28. นักศึกษามีความมั่นใจว่าจะทำงานได้สำเร็จ
เพราะนักศึกษามีคุณลักษณะใด

- ก. มีความรับผิดชอบ
- ข. มีไหวพริบดี
- ค. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- ง. มีอารมณ์มั่นคงในการทำงาน
- จ. มีความกล้าที่จะร่วมงานกับ
คนอื่น

29. เพื่อนหลายคนพอใจที่นักศึกษายู่ร่วมห้อง
เพราะนักศึกษามีคุณลักษณะใด

- ก. มีไหวพริบดี
- ข. มีความเป็นมิตร
- ค. มีความรับผิดชอบ
- ง. เปิดเผยและจริงใจ
- จ. มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน

30. เหตุใดเพื่อน ๆ จึงคิดว่านักศึกษาเป็น
คนเก่ง

- ก. ปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์
ต่าง ๆ ได้ดี
- ข. ไม่ประหม่าเมื่อออกไปรายงาน
หน้าชั้น
- ค. สามารถเป็นที่พึ่งของเพื่อน ๆ ได้
- ง. เป็นต้นคิดหรือต้นแบบให้กับ
เพื่อน ๆ
- จ. มีกิริยาเรียบร้อยเป็นที่รักของครู
และเพื่อน ๆ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นายอำนาจ สุวรรณสอาด
วัน เดือน ปีเกิด	24 กรกฎาคม 2499
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 161/36 ถนนเพชรเกษม ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ถนนศรีสุริยวงศ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตพระนครเหนือ
พ.ศ. 2531	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริการการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ